

ÉLETÜNK

XXXVII. évf. 1. szám (37. Jg. Nr. 1)

Az európai magyar katolikusok lapja

2005. január

A HIT NEM HALT MEG!

Joseph Ratzinger bíboros interjúja a
La Repubblica című olasz napilappal

A La Repubblica c. olasz napilap november 19-i száma interjút közölt Joseph Ratzinger bíborossal, a Hittani Kongregáció prefektusával, az szekularizált ideológia erőszakosságáról, intoleranciájáról, a szexualitásról, a homoszexuálisok házasságáról, valamint az iszlám vallásról fejtette ki véleményét. A főpásztor kijelentette: „A keresztény kultúrát egy agresszív, olykor intoleráns szekularizmus váltotta fel. Ennek ellenére, bár a templomok kiüresednek és sokan nem tudnak már hinni, a hit nem halt meg”. A bíboros meggyőződését fejezte ki, hogy egy multikulturális társadalom keretein belül, számos nehézség ellenére, a keresztény hit továbbra is fontos tényező marad, amely képes arra, hogy erkölcsi és kulturális erőt adjon a földrészeknek. Ratzinger bíboros aggodalmát fejezte ki a szekularizált ideológia erőszakossága miatt. „A laicizmus ma már nem a semlegesség megkülönböztetője, hanem kezd olyan ideológiává átalakulni, amely a politika révén rákényszeríti magát a közéletre és nem hagy helyet a katolikus és keresztény világnézetnek” - fogalmazott a Hittani Kongregáció prefektusa. A helyes laicizmus és a vallásszabadság kapcsolatáról szólva a bíboros kifejtette: az államnak szabad teret kell engednie a vallások számára, anélkül, hogy bármelyik vallást kötelezővé tenné. Lehetővé kell tenni, hogy a vallások felelősen részt vegyenek a polgári életben, a társadalmi élet építésében. Ratzinger bíboros kérdésre válaszolva kijelentette: „Isten a társadalom peremére került. A politikai életben szinte illetlen Istenről beszélni, mintha támadás lenne a nem hívők szabadsága ellen. A politikai élet követi saját szabályait, kizárva Istent, mintha semmi köze nem lenne a világhoz. Ugyanezt lehet mondani a kereskedelmi, gazdasági és magánéletre is. Isten az élet peremére került.” A főpásztor azonban figyelmeztetett: fontos lenne ismét felfedezni, hogy a politikai és gazdasági életben is szükség van erkölcsi felelősségre, amely az ember szívéből születik és amelynek számolnia kell Isten jelenlétével, vagy hiányával. A szexualitás témáját érintve a bíboros, prefektus hangsúlyozta: a fogamzásgátló tabletta óriási forradalmat idézett elő az antropológia terén, teljesen megváltoztatta a szexualitásról, az emberi testről alkotott nézetet. A szexualitást különválasztották a termékenységétől és ezáltal mélyen megváltozott magáról az emberi életéről alkotott felfogás is. A homoszexuálisok közötti házasságról Joseph Ratzinger így fogalmazott: „Nem jelent segítséget ezeknek a személyeknek, ha jogi formába öntik együttélésüket. A jog teremti meg az erkölcsöt, mivel a hétköznapi emberek általában azt tartják, hogy amit a jog leszögez, az erkölcsileg is törvényes. Ha az efféle együttélést jogilag nagyjából a házassággal egyenértékűvé tesszük, akkor olyan társadalmat hozunk létre, amely nem ismeri el sem a család alapvető szerepét, sem sajátos jellegét, vagyis azt, hogy egy férfi és egy nő célja az élet tovább adása, nem-

A remény nem csal meg - írja szent Pál apostol -, mert Isten szeretete kiáradt a világra a Szentlélek által. Az új esztendő első napjaiban, a borongós téli napokban, az ünnepek utáni „pangás” időszakban könnyen ránk törhet a reménytelenség érzése. Akárhányszor még okunk is van a reménytelenségre. A 2004-es decemberi népszavazáskor - bár az „igen” győzött - de a határainkon kívül élő magyarok kettős állampolgársága ügyében mégis érvénytelen volt a népszavazás, ugyanis nem mentek el elegendő számban. Szomorú és megdöbbentő, hogy a magyarországi lakosság ennyire közömbös és befolyásolható azok által, akiknek az az érdekük, hogy Magyarországon csak lakosság éljen, nép helyett; és csak országban tud gondolkodni, holott nemzetben kellene gondolkodnia. Közép-kelet Európában (beleértve az egykori Szovjetunió utód államait is) úgy tűnik, hogy Magyarországon sikerült a legjobban a szocialista agymosás: nemzedékek agyából kimosni a nemzet-tudatot. S ennek mára beért a gyümölcse. Trianont nem külső hatalmak, hanem maga a magyar nép hagyta jóvá passzivitásával, nemtorodomságával. Ez is Kádár bosszújához tartozik 1956-ért. A magyar nép nemzetből tömeggé alakult. A tömeg latin neve: massa. A massa pedig képlekeny. Mindenki azt gyúr belőle, amit akar. És a bolsevik-kommunista párt örökösei, „mutánsai”, maguk is alakulnak. De a romboló vírus mindig ugyanaz marad, csak éppen alkalmazkodik az új helyzethez. Az egykori kommunisták hol vad kapitalisták, hol szociáldemokraták. A lényeg az, hogy ők kormányozzanak és a pénz náluk legyen. Mit érdekli őket a magyar nemzet sorsa! Ha sülyden a hajó, nekik már biztos helyük van. Utánuk jöhet az özönvíz - gondolják, miközben álszent módon felelősségről beszélnek. S a tömeg hisz nekik. Mert csak bennük hisz. Vakon. Mint a nem gondolkodó bigott vallásos ember. Hiszen 1956 után új „vallás” született Magyarországon. A materializmus vallása, amely hol elméletével, hol gyakorlatával hódít. S a tömeg hisz e vallás vezéreinek: a haladó, baloldali bolsevik-mutáns „főpapjainak” - bárki is legyen közülük az. Hol van a keresztény Magyarország, amiről Antall József ál-

csak biológiai szinten.” Érintette a bíboros az iszlámmal kapcsolatos kérdéseket is. Egyértelműen leszögezte: „Az iszlám sokszínű és nem lehet pusztán a terrorizmusra vagy a mérsékelt irányzatra leszűkíteni. Vannak szunniták, síták, stb. Minden esetben pozitív kihívást jelent számunkra a muzulmánok Istenbe vetett szilárd hite, annak a tudata, hogy mindnyájunk fölött Isten ítélkezik, továbbá erkölcsi örökségük és egyes normák tiszteletben tartása, amelyek azt mutatják, hogy a hitnek szüksége van közös kifejezési formákra: mi, keresztények, ezt már némileg elvesztettük.” VR/MK

MINDIG VAN REMÉNY

Írta: Msgr. Dr. Bolberitz Pál, egyetemi tanár, Budapest

modott? Hol van István király, hol van a Magyarok Nagyasszonya? Ez a „massza” a szabadság hamis illúziójában tengeti életét: „szabad” neki a városok szélén terjengő plázákban vásárolni, fogyasztani. Mert szerintük ez az élet értelme. A

Amikor Jézus megszületett a júdeai Betlehemben Heródes király idejében, íme, bölcsek érkeztek napkeletről Jeruzsálembe, és ezt kérdezték: Hol van a zsidók királya, aki most született? Mert láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt... és íme, a csillag, amelyet láttak feltűnésekor, előttük ment, amíg meg nem érkeztek, és akkor megállt a fölött a hely fölött, ahol a gyermek volt. Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömiük. Bementek a házába, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. Kinyitották kincsesházait, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát (Mt 2, 1.2.9b-11. Kép: A királyok hódolata, Giovanni B. Tiepolo, 1753, München, Alte Pinakotek).

ÉNEK AZ ÚJÉVBEN

Fölszállok hozzád, magas sziklaszálam,
Te változatlan minden változásban...

Bűben, veszélyben őrizöm te voltál.
Szívem, ha vérzett: fölöttem hajoltál.
Adtál sebet, de azt be is kötöztél,
Be azt is, amit emberek ütöttek,
S bár vágyaimból vágyak még maradtak:
Legyen úgy minden, ahogy te akartad!

Ez esztendőt is leteszem kezdedbe,
Én lábamnak ösvényt te mutass, te.
Vezess, Uram, s amit te rám bocsátasz,
Nem félek én, legyen bár száz halál az!
- Oh, engem a sír bizvást eltakarhat,
Megnyugtatt ott is az, hogy te akartad!

Hadd öllelek hát, erős sziklaszálam,
Te változatlan minden változásban.
S neved a biztos diadal szavával
Az elzúgó időbe hadd kiáltsam!
Mert mit szívemnek - ha te vagy vezére -
Évek halála, évek születése!

Szabolcska Mihály (1861-1930)

tömeg a határainkon kívüli magyar testvéreire nem gondol. Nem érdekli, hogy Magyarország fönnyarad-e vagy sem. Félrevezető vezetői pedig „bölcs” óvatosságra intenek. Mert ők okosak. Mindig és minden helyzetben. És ezt el is tudják hitetni a lakossággal, mely csak azért beszél magyarul, mert nem tud angolul. „Mi” tudjuk, hogy mi a jó kirekesztett magyar testvéreinknek! Megtanítjuk nekik, hogy számukra mi a jó. Szeretjük is őket - hangoztatják - a maguk módján. Holott a keresztény szeretet lényege épp az, hogy szeretem a másikat, a neki megfelelő módon. Íme a keresztény hit és magyarság felbonthatatlan kapcsolata. Ha elengedem az Isten kezét, magyar testvérem kezét is el fogom engedni.

Ezek után fölmerül a kérdés: hát van még remény? Remény mindig van. „Dum spiro spero” - „amíg élek remélek”, hangzik Prohászka Ottokár püspök szép jelmondata. Ám ez a remény pusztán a „mustármag reménye”. Az evangélium mustármag kicsiny ugyan, de váratlanul terebélyes fává növekszik. A magyarok hontalanok saját hazájukban. De összetartanak. Imádkoznak, reménykednek. Megszoktuk ezt már a korábbi időkben is. A lakosság, a tömeg soraiban hajszálerekként jelen vagyunk s életet viszünk az elhalt nemzeti testbe. Magyarságból, kereszténységből töltökeznünk majd az elszakított területek magyarjaihoz. Csak ők se csüggedjenek el. Van ám egy láthatatlan magyar nemzet is, amit nem lehet országhatárok közé zárni.

Táplálkozunk őseink múltjából, me nekítsük át a keresztény és magyar értékeket a következő nemzedékek számára. Lehet, hogy nem látványos az, amit teszünk. A boldoggá avatott neves 19. századbeli szociális apostol, a német Adolph Kolping atya, a Katolikus Legényegyletek alapítója írta egyik könyvében: „Ha kicsiny is az a föld, amin megvetjük a lábunkat, de az legalább a miénk”. S másutt ezt írja: „A bátorság másokat is bátorságra serkent”. Legyünk bátrak, merjünk reménykedni az új esztendőben. A jövő azé, aki tesz is érte valamit. Politikusok, pártok jönnek-mennek. De mi maradunk, mint ahogy eddig is megmaradtunk.

BOLDOG ÚJ ÉVET

KIVÁN

OLVASÓINK

AZ ÉLETÜNK!

BÚÉK =

Bízzuk Újra Életünket Krisztusra!

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A boldoggá avatott és a kiközösített

„Lenne egy kérdésem...” című rovatunk kapcsán érkezett megnyilatkozások közül kettőre szeretnék kitérni és mindjárt bevezetőben hangsúlyozni: nem vitatkozni akarok, hanem kiegészíteni a mondottakat.

Az egyik írás egy németországi olvasónktól jött, aki IV. Károly királyunk boldoggá avatása kapcsán tesz kritikus megjegyzéseket, a másik, Salzburg közeléből, szeptemberi számunkban megjelent cikkünk kapcsán (Szentmise - Jézus parti?) kér felvilágosítást a Lefévre ügy (tradicionalista egyházi közösség) rendezéséről. A kettő közt az összefüggést egyfajta ellentétben látom: a vád a IV. Károly boldoggáavatása kapcsán az, hogy az Egyház nem eléggé kritikusnak ítélte meg az osztrák-magyar uralkodó politikai szerepét és restaurációs kezdeményezéseit, ezzel szemben a tradicionalista francia érsekkel szemben kritikája túlzott volt: egy türelmesebb magatartás megakadályozhatta volna a szakadást. De lássuk a részleteket.

Miklós atya megjegyzései:

Igen, mindkét ügyben nem szeretnék vitatkozni, csak megjegyzéseket szeretnék tenni, mert sem IV. Károly boldoggá avatásával, illetve annak politikai hátterével, sem a katolikus Egyháztól elsa-

kadt francia tradicionalista érsek, Marcell Lefévre ügyével nem foglalkoztam részletesen. Ettől függetlenül rendelkezésemre állnak olyan dokumentumok, amelyek alapján mindkét ügy némileg más színezetet kap.

IV. Károly boldoggá avatása

Olvasónk azt írja: „IV. Károly nem magyar szent és nem magyar király, csak Magyarország királya volt. Nagy különbség.” Nem tudom, olvasónk ezt a különbségtételt mire alapozza. Birtokomban van ama 15 gépelt oldalas iratnak a fénymásolata, amelyet IV. Károly saját feljegyzései alapján diktált Karl Werkmann századosnak, 1921. március 26-án megkezdődött hűsvégi utjáról Magyarországra. Ebből való a Szombathelyre megérkezett királyi tervekbe vett nyilatkozatának a szövege: „Szívem sürgetését követve visszatértem a szeretet házába és a mai nappal újra átvettem a kormányzást. Isten legyen velünk!” - Néhány nappal később IV. Károly szinte inkognitóban Budapestre utazott, hogy visszatéréséről tárgyaljon Horthy Miklós kormányzóval. Horthy a kisantant országok (Csehszlovákia, Románia, Szerbia) katonai beavatkozásától való félelmében távozásra szólította fel a királyt. Egy kompromisszumos javaslat alapján Szombathelyre visszatért IV. Károlyt valaki megkérdezte, miért nem akarja elhagyni az országot. A válasz így hangzott: „Ahhoz túl jó magyar vagyok.”

Hogy ezt a király nem üres frázisként mondta, hanem belső meggyőződésből, megerősíti nemcsak az, hogy jegyzetében így szerepel, hanem mélyesleges meghatottsága a koronázáskor, de az is, hogy a számkivetésben is magyarokkal vette körül magát és a trónörökösöt, Ottót, magyarnak neveltette. Ha valakinek alkalma nyílt Habsburg Ottót közelebből megismerni, akkor tudja, hogy a magyarsággal kapcsolatos megnyilatkozásai mennyire őszinték. Szó sincs tehát valamiféle „dörgölözés”-ről „a magyar katolikusok felé” - ahogy olvasónk véli - ha Ottó a boldoggáavatás kapcsán adott TV-interjúban kijelenti: „Hát, ilyen nép vagyunk mi: első és utolsó királyunk is szent életű volt.” Egy ilyen mondat semmiesetre sem „Szent István leértékelése”, ahogy olvasónk gondolja, hanem IV. Károly felértékelése, amit - tekintve, hogy ez, az e téren legilletékesebb személy, II. János Pál pápa által történt - fiától senki se vehet rossz néven. Ottó egyébként első királyunk iránti tiszteletből minden évben részt vesz a Bazilika előtti téren a Szent István-napi ünnepi misén. Ez sem „dörgölözés” hanem egy 93 éves magyar hódolata első királyunk iránt, akinek örökébe ő már nem léphetett.

Mindezzel nem akartam mást mondani, mint, hogy igekezünkkel kell történelmünket - és ehhez tartoznak a XX. század eseményei is - „sine ira et studio”, harag és indulat nélkül megítélni és értékelni. Lehet, hogy IV. Károly nem volt politikai zseni, de igaz magyar volt, aki egy vesztes háború után is vállalta a sorsközösséget néppünkkel, és ízig-veéig keresztény ember, aki a hitéből merítette az erőt a megaláztatások és megpróbáltatások elviselésére. A kereszténység és magyarság egysége: nem ezt értjük-e, ha szentistváni örökségről beszélünk?

A tradicionalista

Marcell Lefévre érsek ügye

Idősebb olvasóink talán még emlékeznek erre a harcos francia főpapra, aki a II. Vatikáni Zsinaton számos hittani kérdésben egyéni álláspontot képviselt, szembefordulva a zsinati atyák túlnyomó többségének felfogásával. A legküröbb ezek közül fellépése a liturgia reformja ellen volt. Minden áron meg akarta akadályozni az anyanyelv használatát a mindaddig kizárólagos latin helyett, és ellene volt, hogy a 400 évvel korábban, a trienti

VELÜNK VAN

1.

MIÉRT ALAPÍTOTTA JÉZUS AZ EUCHARISZTIÁT?

jobban ennek a szent titoknak a mélységében.

A Szentatya arra buzdított minket, hogy a 2004-2005-ös esztendő szenteljünk az Eucharisztia megismerésére és merüljünk el jobban ennek a szent titoknak a mélységében. zsinat által lefektetett szentmise-szertartáson változtassanak. Nézeteit azonban a zsinaton nem tudta érvényesíteni. Mivel nem tudta elviselni, hogy vesztett, a zsinatot (és ezzel a pápát is) eretneknek nyilvánította és hívei és támogatói segítségével a svájci Econ-ban központot és szemináriumot létesített a saját nézetei terjesztésére, illetve egy „hithű” papság kiképzésére. A „tradicionalisták” - így nevezték Lefévre híveit, előbb Európában, majd az Egyesült Államokban és általában a katolikus többségű országokban a hivatalos egyházzal párhuzamos csoportokat létesítettek. Tekintve, hogy a püspökök a régi rítus szerint mondott szentmisekre nem bocsátották rendelkezésre a templomokat, gyakran különféle termeket béreltek ebből a célból. Sajtójukban és egyéb megnyilatkozásaikban következetesen (és nem egyszer igen durván) támadták a katolikus egyházat és a zsinatot.

Természetes, hogy a Szentszék mindent elkövetett, hogy elejét vegye az Egyház kettéosztottsága veszélyének: tárgyalások tárgyalásokat követtek, figyelemztetések, tiltakom azonban még kiélezték az ellentéteket. A pápa - főleg II. János Pál - nagy megértéssel és türelemmel igyekezett rendet teremteni.

A Szentatya 1988 májusában fogadta Lefévre érseket. Ennek folyamánaként létrejött egy megállapodás, aminek jegyzőkönyvét Ratzinger bíborossal, a hittani kongregáció prefektusával együtt Lefévre is aláírta. (Erre vonatkozott lapunk szeptemberi számában megjelent cikkben olvasható mondat: „időközben az ügy rendeződött”). Sajnos, a főpap nem tartotta magát a megállapodáshoz, hanem alig két hónappal később, június 30-án a pápa engedélye nélkül, négy papot püspökké szentelt. Ezáltal teljessé vált a szakadás közte és a katolikus egyház között. Minthogy a püspökök (és az azóta általuk felszentelt papok) szentelése illegális volt ugyan, de érvényes, ilyen módon létrejött egy új egyházi közösség, mely nem áll egységben a pápával, hasonlóan a keleti ortodox egyházakhoz.

II. János Pál pápa, akit mélyszélesen elszomorított Lefévre eme lépése, mert valóban mindent elkövetett a szakadás megakadályozására, 1988. július 2-án egy „Ecclesia Dei” (Isten Egyháza) kezdetű apostoli iratban felhívta a Lefévre-vel szimpatizáló püspököket, papokat és híveket a katolikus Egyház iránti hűségre, a világ püspökeit pedig az ügy megértő és nagyvonalú kezelésére, különösen ami a latin nyelvű szentmisek engedélyezését illeti.

A kiközösítést megakadályozta a zsinat időközben meghalt, anélkül, hogy a katolikus egyházzal kibékült volna. Az általa létrehozott egyházi csoport helyenként tovább létezik, de jelentősége egyre elenyészőbb.

A Lefévre-ügy tanulsága: az Egyház élő, eleven szervezet, mely Jézus Krisztus által történt alapítása óta folyamatosan fejlődik, új szempontokkal gazdagodik, anélkül, hogy a rábízott tanítást megváltoztatná. Lefévre merevsége az Egyházat múmiává alakította volna. Persze ugyanolyan helytelen, de talán még károsabb a másik véglet, amikor egyesek egyéni elképzeléseik szerint csúrnak-csúrnak, barkácsolnak rajta, akár a tanításon, akár a liturgián. A kereszténység az a művészet, mely képes az idő folyását beirányítani az örökkévalóság tengerébe, az élet sokszínű forgatagát belevonni Isten végtelen gazdagságába. Hagyjuk magunkat ettől a művészettől elragadni!

Frank Miklós

Talán azzal kellene kezdeni, hogy miért is nevezzük ezt a liturgikus cselekményt Eucharisziának. Magyarul Oltáriszentségnek hívjuk Jézus jelenlétét az oltáron, a szentségi cselekményt pedig szentmise-áldozatnak nevezzük. Az öskeresztények egyszerűen „kenyér-törésnek” hívták, és csak röviddel ezután kezdték „Eucharisziának” nevezni, ami tudvalevően hálaadást jelent. Ez a név aztán megmaradt a görög és latin használatban, míg később a középkorban a latin „mise” kifejezést használták, mert ezzel fejeződött be a szentmise: „Ite, missa est!”, vagyis ezzel bocsátották el a híveket: „Menjete megvalósítani mindazt, amit a szentmisében megéltetek” - (Festinet nunc unusquisque opera bona facere).

A címben feltett kérdésre azonban mindez nem ad választ. Miért alapította Jézus az Utolsó Vacsorán ezt az emlékünnepet? Jézus egész élete az Atyától kapott küldetés megvalósítása volt. „Úgy szerette Isten a világot, hogy engem elküldött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3, 16). Ezért tanított meg minket, embereket, hogyan éljük le életünket, és földi élete végén önmagát adta áldozatul, hogy mintegy példaképül tárja elénk, hogyan kell egész lényünket, önmagunkat szeretetből átadni az Istennek, az Atyának. Mert a szeretetnek legnagyobb és legfőbb kifejezése az, amikor magunkat teljesen átadjuk annak, akit szeretünk. Így szerette Jézus mennyei Atyját, hogy kezébe tette le életét: „Legyen meg a Te akaratod!” „Atyám, a Te kezébe teszem le életemet!” Ezt a szeretetet valósítja meg tehát akkor is, amikor az Utolsó Vacsorán, előre jelezve kereszt-halálát és átmenetét a világból az Atyához, annak a fogható jelét akarta adni, hogy „szerette övét (vagyis minket), akik a világban voltak, mindvégig szeretete őket” (Jn 13, 1). Az isteni találkozásnak csodálatos megnyilatkozása ez, hogy felhasználva az öszvetségi pászka-lakomát, a kenyér és bor színe alatt önmagát adja áldozatul és ugyanakkor nekünk is adja magát eledellül, hogy velünk egyesülhessen.

Az Eucharisztia tehát fogható bizonyítéka annak, hogy „Velünk az Isten!” (Emmanuel). Mégpedig nemcsak statikus módon, hanem magát érettünk feláldozva, a hűsvégi misztériumunk szent cselekményében, a keresztfán értünk életét adva és aztán dicsőítően feltámadva, elérhetővé teszi magát számunkra az egész világon. Jól ismerve az emberi természetet, az Úr Jézus tudta, mennyire kell nekünk az ő áldozatos szeretetének konkrét, fogható jele. Ezért adta nekünk az eucharisztikus cselekményt, hogy mi is, minden idők és minden népek gyermekei, tevékenyen bekapcsolódhassunk az ő hűsvégi átváltozásába, a halálból az életre való átmenetelre. Lehetővé tette ezáltal számunkra, hogy részt vehessünk, Óaltala, Övele és Öböne, abban a titokzatos átváltozásban, ami az örök élet dicsőségébe vezet.

Ezért adta tehát nekünk az Utolsó Vacsorán szeretetének legnagyobb jelét, hogy mindig Veled élhessünk, naponta Vele tudjunk áldozatot hozni és meghalni, Vele lépünk át a halálból az ő dicsőségébe, és Vele egyesülve építhessük fel az ő Egyházat.

Miklós Attila S. J., püspök

Európai Magyar Papi Konferencia,
Steinerskirchen-ben, Ingolstadt közelében,
2005. április 25-28.

IMASZÁNDÉKOK

Január

1.

Imádkozzunk, hogy a Közéleketen tevékenykedők fokozzák erőfeszítéseiket a békéért.

A Szentatya bizonyára Arafát palesztin államelnök elhunytá alkalmából is határozta meg az e havi imaszándékot a Közéleket békés rendezéséért, amely hosszú idő óta várat magára. A Szentatya imádsággal akarja előmozdítani a békét, fokozott imádsággal - legalábbis a mi részünkről, akik máshogyan nem tudunk segíteni.

A közleketi helyzet nagyon komplikált: minden megállapításra legalább tíz részletkérdés esik. Az ezekre adott válaszok már megosztják az embereket, aszerint, hogy zsidó-e vagy palesztin. Amit az egyik kíván, lehetetlen a másik számára és fordítva. Mindketten ugyanazt a földet igénylik (több más mellett), kifejezetten a saját népük számára. Ha ez nem teljesíthető, jönnek a bombák, a „kési rakéták”, a halál. A másik okozta halált meg kell bosszulni, csak azután áll helyre az igazság egyensúlya. Ez lenne az egyensúly? A másik csoport közben már megtorlásra készül.

Hogyan tovább? Csak a Béke útján. Akkor is, ha ez esetünkben irratlanul nehéz. Egyik tábor sem egységes teljesen: amíg az egyik szervezet lemond egy merényletről, egy másik már végre is hajtotta. Hogyan legyen így bizalom a két nép között? Példaként: amíg bosszút emlegetnek, a másik szintén bosszút forral. Ne felejtjük: a gyilkosság mindig gyilkosság, akármely nép fiai követik el.

Mit tegyünk? Imádkozzunk! Isten adjon erőt, bizalmat a másik igényeinek, jogainak emberi mivoltának elismeréséhez. Ez a béke kezdete.

2.

Imádkozzunk, hogy olyan szent és nagylelkű apostolok nevelkedjenek a missziós területeken, akik mindenkinek buzgón hirdetik Krisztus Evangéliumát.

Egyháznaknak számos szentje van - beleértve a boldoggá avatottakat is - akik életükkel, munkájukkal mindenkinek buzgón tanúsították Krisztus Evangéliumát. Nem elégséges a számuk? Az ismert szenteknél bizonyára sokkal nagyobb azoknak a száma, akik „az ismeretlen szentek” csoportjába tartoznak, csupán mi nem tudunk rólok, nem ismerjük nevüket, sem életüket.

Miért fontos, hogy a missziós területeken szent és nagylelkű apostolok nevelkedjenek? Mert nekik itt és most kell az Evangéliumot hirdetniük, hogy így továbbhadassák a szentséget és a nagylelkűséget, megvalósítsák Krisztus Örömhírt életünkben.

Fejős Ottó

SZENTMISE AZ 1944-1945-BEN ÁRTATLANUL ELHUNYT MAGYAR ÁLDOZATOKÉRT

Hatvan évvel ezelőtt apokaliptikus idők jártak. Egy év alatt több tízezer ember, közöttük egyházi személyek - a Kalocsa-kecskeméti érsekség tagjai - vesztették életüket - mondta Bábel Balázs, a Kalocsa-kecskeméti főegyházmegye érseke 2004. november 28-án Budapesten, a Szent István-bazilikában. Az 1944-1945-ben ártatlanul kivégzett délvidéki magyarok lelki üdvéért tartott szentmisén a Kalocsa-kecskeméti főegyházmegye érseke rámutatott:

„A Magyar Holocaustról 1990-ig nem beszélhetett senki. Most az ártatlanul elhunyt tízezreknek szeretnénk megadni a keresztény végtisztességet. Az emberség velejárója, hogy legalább imádkozhassunk halottaikért. Imádkozva az elhunytakért, Isten kegyelmébe ajánljuk őket.” A főpásztor kiemelte: Ezekben az évtizedekben csak az egyház állt az üldözött emberek, így az élve maradt hozzátartozók mellett is. A gyászmisén részt vett Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, valamint a Délvidékről érkezett mintegy kétszáz fős magyar küldöttség.

Az 1942-es „hideg napok” után két és fél évvel következett a titói megtorlás.

Máig nem tudjuk pontosan, hány magyar áldozata volt a bosszúhadjáratnak? Lovas István „Népirtások a XX. században” című munkájában negyvenezerre teszi az áldozatok számát, Matuska Márton vajdasági történelem-kutató, író szerint sok falu teljes férfi lakosságát kiirtották, s aki megmaradt, haláltáborba hurcolták. A partizánosztagok házról-házra járva szedték össze a magyarokat, főleg a férfiakat elmondhatatlan kegyetlenséggel hosszán kínozták, majd kivégezték őket, és az áldozatokkal megásatott tömegsírokba lökték a tetemeiket.

Az 1944-45-ös titói megtorlásról 1990-ig hallgatni kellett. Az elmúlt években az elhunytak hozzátartozói egy-egy keresztáttalással kísérelték meg az emlékezést a délvidéki temetőkből és a tömegsírok feltételezett helyein. A rákövetkező napokban az emlékezés e szerény jelei közül sokat ledöntöttek, törtekrettek ismeretlenek. 2004. november 28-án a Szent István-bazilikában és szerte a világban, ahol magyarok élnek, imádkoztak az ártatlanul elpusztítottakért, és megemlékeztek a második világháború minden délvidéki áldozatáról.

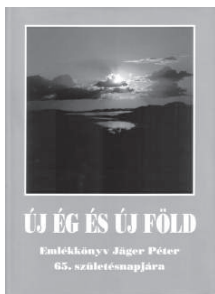
MK

EGYEDÜLLŐ ERDÉLYI TANULMÁNYKÖTET

Késő ősszel került sor Jäger Péter filozófianár köszöntésére 65. születésnapja és tanárságának 40. évfordulója alkalmából a gyulafehérvári Papnevelő Intézet és Hittudományi Főiskola épületében. Az ünnepségen jelen voltak az erdélyi egyházmegyéik latin szertartású püspökei (Jakubinyi György, Tempfli József, Martin Roos, Schönberger Jenő és Tamás József), a Hittudományi Főiskola jelenlegi és volt tanárai, a hajdani évfolyamtársak, a meghívott „tanítványok-papok” és barátok Erdély négy egyházmegyéjéből (Gyulafehérvár, Szatmár, Nagyvárád, Temesvár) és külföldről.

Az ősi székesegyházban bemutatott koncelebrációs szentmise előtt Jakubinyi György, gyulafehérvári érsek köszöntötte a jubilánst, majd a főcelebráns, Martin Roos temesvári püspök prédikációjában, meleg szavakkal méltatta egyházmegyes papjának az erdélyi papnevelésben kifejtett négy évtizedes tevékenységét és mondott ezért köszönetet. A magyar beszéd után röviden anyanyelvén, németül szólt a jubilánshoz.

Az ünnepség a Liceum (korábban Kántoriskola) erre a célra ártrendezett kápolnájában folytatódott, ahol bemutatásra került az a 708 oldalas emlékkönyv, ünnepi kötet, amelyet erre az alkalomra Jäger Péter volt tanítvá-

nyainak egy csoportja állított össze „Új ég és új föld” címen. A vaskos kötet a jubiláns 29 élő és 2 elhunyt tanítványának filozófiai és teológiai tanulmányait tartalmazza. Miután Oláh Zoltán rektor köszöntötte a jelenlévőket és volt tanárát, jelenlegi tanárkollégáját, következett Vencser László laudációja. Ebben, ugyancsak a volt tanítvány, a tanártárs és barát, méltatta a jubiláns emberi, keresztény, papi, tanári és nevelői vonásait, aki az elmúlt négy évtized folyamán, mint a filozófia tanára, fegyelmi és tanulmányi prefektus, majd a közelmúltban régens és rektor, mindig mások javát akarta és próbálta szolgálni, szem előtt tartva életelvét: „ad aedificationem” - küzdeni Isten országának építéséért, mindig építeni. Ugyanakkor, merítve különböző korok szentjeinek példájából, tudott újítani, képes volt megváltozni, hogy szolgálni tudja az embereket. Papi egyéniségét, kitartását, fegyelmezett-

ségét, igazságérzetét és következetességét a ma Németországban élő édesanyjának imája és biztatása tette lehetővé.

A laudációt követte a zenei betétekkel tarkított és felolvasásokkal szemlételtet tulajdonképpen könyvbeemutató, Tempfli Imre, szintén volt tanítvány és tanártárs vezetésével, aki a laudátorral a könyvet szerkesztette. A budapesti St. Maximilián kiadó gondozásában megjelent „Új ég és új föld” a maga nemében egyedülálló könyv, hiszen ez a kötet valamiképpen az erdélyi, zsinat utáni teológia, „keresztmetszete”, mivel a szerzők kivétel nélkül Gyulafehérvárról tanultak, 1100 társukhoz hasonlóan ők is Jäger tanár úr filozófiai előadásait hallgatták, ő vezette be őket a bölcsélet tudományába, még ha közülük a legtöbben külföldön is akadémiai képzést szereztek.

A kötet átvétele után következett Peter Jäger filozófiai és teológiai, élet- és hivatástörténeti előadása, amely ismét igazolta kiemelkedő képességeit és felmutatta igazi emberi vonásait. Köszöntők következtek, majd a napot közös ünnepi ebéd zárta. Szép, tartalmas, akadémiai megemlékezés volt, amelynek során mindenki maradandót kapott.

Vencser László

ISMERJÜK MEG PAPJAINKAT

Ismerjük meg papjainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelkipásztori szolgálatban működő papjainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelkipásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

P. Ruppert József SchP a Piarista Rend itáliai és közép-európai rendtartományokért felelős generálisi asszisztense. A firenzei és Firenze környéki magyar hívek lelkipásztori szolgálatát oldalalosan és önkéntes munkában látja el, sok más megbízatása mellett.

Budapesten született 1942. június 25-én. Gimnáziumi tanulmányait 1956-tól 1960-ig a budapesti Piarista Gimnáziumban végezte, majd 1960-ban belépett a Piarista Rendbe.

A noviciátus befejezése után 1961-től teológiai tanulmányait a rend főiskoláján végezte, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 1969-ben biológia-kémia szakos tanári diplomát szerzett, magánúton orgonálisi is tanult. 1968. március 9-én Szabó Imre püspök szentelte pappá a budapesti piarista kápolnában.

1969-ben előjárói a kecskeméti Piarista Gimnáziumba és Diákotthonba helyezték, ahol 22 évig dolgozott. Szaktárgyai mellett főleg ének-zene tárgyat tanított, diákotthoni nevelő volt és hosszú éveken át vezette a gimnázium diákkórusát. 15 évig a diákotthon, ott tartózkodása utolsó hét évében, 1983-tól pedig a gimnázium igazgatója is volt. Rendszeresen részt vett a lelkipásztori munkában: vásárnaponként kíségetett a kecskeméti és környéki templomokban, azonkívül sokfelé tartott lelkipályáztatásokat, triduumokat. Nagy szerepe volt a város keresztény felekezeteinek ökumenikus összefogásában.

Az 1991-es rendi káptalan Rómában közép-európai generálisi asszisztensnek választotta 6 évre, amit aztán az 1997-es és 2003-as káptalan ismételt meghosszabbított újabb hat évre. 1991-től él Rómában, a rendi központban.

Ruppert József

1992-től a római Szent István Alapítvány elnöke és a Szent István zárandokház igazgatója, ezenkívül a római Pápai Magyar Intézet „vigilancia bizottságának” tagja. Rendjén belül végzi a posztulátori feladatokat, de más rendek és kongregációk boldoggá avatási ügyeit is intézi. 1995-ben 13 spanyol piarista vértanú és Pietro Casani, a

piarista rendalapító munkatársának ügyét sikerült a boldoggá avatásig vinni. 1998-ban elérte az osztrák Kalazantinusz atyák alapítójának, P. Anton Schwartz boldoggá avatását. A magyar ügyek közül Salkaházi Sára szociális testvér boldoggá avatásán dolgozik.

1998-ban kezdte meg újrászervezni a magyar közösség életét Firenzében és tartott magyar szentmiseket évente négy alkalommal a piarista nővérek templomában (Suore Calasanziane, Via Faenza, 62, I-50123 Firenze). A 2001-ben elhunyt Kovács Angelus atya által szerkesztett és terjesztett ÜZENET című értesítő helyett, lelki táplálékként írja, és évenként ötször küldi a firenzei magyaroknak az EGÉSZEN KIS ÜZENET című lapot, mintegy 120 példányban. Támogatásával alakult meg az „Associazione Culturale Italo-Ungherese della Toscana” nevű kulturális egyesület.

Kecskeméti „korszakának” kulturális, pedagógiai és szervező munkásságáért 1992-ben Pilinszky díjat kapott. 2001-ben pedig Kecskemét város díszpolgársággal tüntette ki.

Érdeklődni: P. Ruppert József SchP, Piazza de' Massimi, 4, I-00186 Róma, Tel.: 0039-06/68.407.41. E-mail: jruppert@calasanz.net

Cserháti Ferenc

TEMPLOMSZENTELÉS MINDSZENTY BÍBOROS EMLÉKÉRE

A Zalaegerszegi Mária Magdolna Főplébánia kertvárosi részén 2004. november 28-án, advent első vasárnapján, Konkoly István szombathelyi megyés püspök templomát szentelte a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére és Mindszenty József bíboros emlékére. A szimbólumokkal gazdagított, mély, misztériumteljes üzenettel rendelkező szertartáson több ezer ember vett részt, köztük az egyházmegye 50 papja, a város evangélikus és református lelkesze, az önkormányzat részéről Gyimesi Endre polgármester, az alpolgármesterek, valamint a helyi képviselők.

Az új templom alapkövét 2002. szeptemberében tették le. Ma ékes tornyával az ég felé mutat, impozáns belső terében összegyűjti a híveket.

A megyés püspök beszédében emlékeztetett a templom hivatására: az Isten dicsőségét, a hívek lelki javát hivatott szolgálni. A szertartás keretében Boldog Apor Vilmos győri vértanú püspök ereklét helyezték el az oltárban. A szentelést végző főpap az oltárt, a templom falait megkeverte krizmával, majd megáldotta a templom berendezési tárgyait is.

A szentmise után Stróber László c. apát, esperes, plébános köszönetet mondott Isten után mindazoknak, akik imával, biztató szavakkal és nem csekély

anyagi áldozatokkal segítették a templomépítést. A megyés püspök az építkezés során kiemelkedő munkát végzett személyeknek az egyházmegye emlékérmét és emlékkönyvet adott át. A város polgármestere is köszöntötte az ünnepelő közösséget, hirdetve: aki templomot épít, az életét a hitre építi, az a jövőt építi.

Bodorkós Imre

Szerzetesrendek Magyarországon 2004-ben

1950-ben feloszlatták a szerzetesrendek túlnyomó többségét. Közel tízezer szerzetesnőt, 2500 férfi szerzetest egyik napról a másikra az utcára tettek. 1990-ig mindössze négy rend működhetett - államilag korlátozott létszámmal - hazánkban, két-két iskolát fenntartva. Jelenleg 70 női rendet és társulást tart az egyház nyilván, összesen 1781 taggal. Közülük 1546-an örökfogadalmasok, 141-en ideiglenes fogadalmasok, 45-en noviciák és 49-en jelöltek. A férfi rendek, illetve társulások száma 30. A szerzetesek összlétszáma 838, akik közül örökfogadalmas 683, ideiglenes fogadalmas 86, noviciák 33 fő. Legnépesebb női rendek a Szerzetes Leányai és az Isteni Megváltóról nevezett Nővérek, 142-142 taggal, valamint a Miaszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek 121, a Kalocsai Iskolanővérek 101 és a Szociális Testvérek Társasága 100 fővel. A férfiak közül a ferencesek 148, a jezsuiták 126, a bencések 92 és a piaristák 87 fővel vannak a legtöbben. MK

Gyermekeknek

ISTENNEK A KIRÁLYKISASSZONYA

Kedves Gyerekek!

Az új esztendőben a hónap egyik szentjére, Árpád-házi Szent Margitra szeretném felhívni figyelmeteket. Ittán így többet megtudhattok róla (különösen a név viselői védőszentjükről) és bensőségebb kapcsolatba kerültök vele. Templomlátogatásaink során gyakran megállunk egy-egy szent képe, szobra előtt. Eltűnődünk, vajon ki lehet ez a szép, kecses női alak, kezében lilium, töviskoszorú, könyv, kereszt. Nemegyszer a „nagy” siet segítségünkre, és elmondja: Margit, Margitka, Margarete, Gitta kedvelt női név a Kárpát-medencében, de a többi keresztény országban is.

Mivel az 1200-as évek közepén tatárrok fenyegették Magyarországot, az akkori király, IV. Béla végső kétségbeesésében a még meg sem született gyermeket, akit később Margitnak neveztek, felajánlotta Istennek családjá és nemzete meg-

mentéséért. A király imája meghallgatásra talált, az ország megmenekült a tatár veszedelemtől, 1242 végén Klissza (Dalmácia) várában pedig megszületett a kis Margit. Három éves korában a veszprémi apácához került, majd édesapja a Nyulak szigetére, a mai Margit szigetre vitte, ahol bizonyára már ti is jártatok, az általa alapított kolostorba. Margit engedelmes gyermeke volt szüleinek, és így 12 éves korában, készséggel elfogadta szülei akaratát, valóra váltotta fogadalmukat, szerzetesnővé lett, a kolostorban szegénységi, tisztasági és engedelmisségi fogadalmat tett, és ezt mindhaláláig hősiesen meg is tartotta. A magyar népért áldozta életét, imádkozott, vezekelt. Egyszerű, önfegyelmes, imádságos élete ma példaképe lehet a fiataloknak. Gárdonyi Géza, Isten rabjai című regényében örök emléket állított neki. Érdemes elolvasni a könyvet.

Judit néni

Fiataloknak

FELKELT A NAP

„Kelj fel! Indulj!” – de sokszor kellett hallanom annak idején jó anyám néha szemrehányóan bosszús hangját, amikor rá akart venni arra, hogy végre hagyjak fel a lustálkodással. A diák persze mindig fáradt, különösen azokon a reggeleken, amikor felletetéseket, vizsgák vannak kilátásban...

De nemcsak a diáknak, nemcsak reggelente szükséges néha az a felszólítás. „Ébredj, felkelt a Nap” – szelíd, sürgető kérdés, a borúlátónak, csalódottnak bátorságot, reményt adhat... „Kelj fel, tündökölj, mert eljött viláosságod” – kiáltja Izsajas próféta Jeruzsálem álmos, homályos utcáin. Ő tudja: a fogságból hazatértek csak romokat, pusztulást találtak. De a szabaddalás és a hazaérkezés csak kezdet. Most jön

az újjáépítés ideje. Az Úr dicsősége ragyog fel a romok felett. Ez az új életnek, a boldog otthonra találásnak az ideje...

Vízkereszt ünnepén az Egyház erre a prófétai felszólításra emlékezik, hiszen ez adott nekünk is reményt, a kitartáshoz erőt adventi várakozásunkban. Karácsony éjszakáján felragyogott Isten dicsősége. Felkelt a mi Napunk, amelynek fényénél új évben, új életet kezdhetünk. Mert ez a fény életet, ezt a fényt még nagyapóntek sötét éjszakája sem tudta kioltani, megsemmisíteni.

„Ébredj, felkelt a Nap, tündökölj!” – mindannyiunknak szól. Ezt a Fényt befogadni, hordozni, tükröként másokra vetíteni – ez keresztény hivatásunk.

Pál atya

NÉPSZOKÁSOK, FÉLÜNNEPEK FALUN

Befejező rész

Bálint Sándor atyai jó barátom lett. Együtt voltunk országgyűlési képviselők a nagyhírű Demokrata Néppártban, közismertebben a Barankovics-pártban, és 1947-ben a rosszméltú, ún. „kékcédulás választásokon” kerültünk a magyar törvényhozás Házába 64 parlamenti képviselővel. Természetes okfejtése, csodálkozás „szögédi”, őző dialektusban mondott szép beszédei mindig eseményt jelentettek a t. Ház ülésein. Bölcs szavaival és együttérzésével nyíltan megbátorított és megvigasztalt, amikor a nők egyenrangúságának törvénybe iktatása kapcsán, egy interpellációmam Bebel, egy dúsgazdag kereskedő intelligens, de nagyon naiv kommunista-párti fiának azt a helyes megállapítást idéztem: igen, a nő egyenrangú, de női habitusának és szerepének megfelelően egyenrangú a férfival.

Például éppen megemlítettem, hogy a fiatal állapotok asszonyt nem kell azért traktorra ültetni, hogy egész nap szántson. No, erre a kijelentésemre Rákosi, Gerő, Révai olyan vihart produkáltak, hogy Nagy Imre, – aki már akkor, 48-49-50-ben permanens konfliktusban állt a moszkvai kommunista klikk vezérével – kénytelen volt berekeszteni félórára az országgyűlés ülést, ahol az elvtársak az összetakolt – kényszerített koalícióval – azt tettek az ellenzékkal, amit akartak.

Sohasem fogom elfelejteni azt, amikor ezek után Nagy Imre odajött hozzám és megkérdezte tőlem, kaposvári vagyok-e?

– Igen – mondtam. – Talán rokonaid is vannak, mert nekem játszótársam volt az

Arany utcában Pethe Jóska? –

– Nagybatyám, dr. Pethe József, igen, és itt él Budapesten, mint az osztrák magyar Huttel és Level szappangyárnak a jogi tanácsadója.

Nagy Imre szemmel láthatóan megörült és nyomban arra kért, hogy adjam át neki baráti üdvözlétem és – ha lehet – látogasson meg Jóska barátom. – Aztán kezelt fogott velem és félig halkán ezeket mondta:

„Nagyon jól beszéltél, de légy óvatos, mert ezekkel nem lehet kukoricázni!”

Akkor nem nagyon gondoltam és nem elemeztem e különös, meglepő kijelentést, csak 1956-ban – már mint Svájcban, Baselban élő emigráns – emlékeztem Nagy Imre hozzám intézett bizalmas szavaira.

*

Mint említettem Bálint Sándor atyai jó barátom volt.

Vendége voltam Istenben boldogult Zsóka feleségemmel nála, Szegeden, néhány napig, a 70-es években. A Dóm-téren játszották Madách: Az ember tragédiáját. Szerzett valahonnan két jegyet. Én már láttam. De hamarosan ott is hagytam az előadást – mondtam. – Nem mondom meg miért. Kíváncsi vagyok, hogy te, mint irodalomtörténész-tanár, hogyan vélekedsz az előadásról!

Nos, mindjárt a bűnbeesés, a paradicsomkertetből való kiűzetés utáni jelenetet látva, rögtön tudtam, mért nem nézte végig Sándor bátyám a Tragédiát.

Éva, az akkor divatba jött miniszoknyában illette magát, Ádám meg hét-

Kosztolányi Dezső

ÚJÉV HAJNALA PERCEN...

Petőfi Sándorka (részlet)

Sömjék, tócsák befagytak, keréknyom nincs, mindent beföd a hó subája.

Távol puska durran. Farkasra lőttek, piros vér csöpög a fehér hóra.

Árnyék vagy kísértet, de lovas vágta át a riadt csöndön, ideges paripán. Fölötte varjú károm.

Szélmalom áll, fagyott szárnyal, bémultan, mint óriási madár, mely nyáron kereng, az arany levegőben délibábok után röpl.

A kiskőrösi pusztaság ez, melyen csak akácok tengenek, honyomta fővel, kocsmaablak vöröslök, meg a bakter rekedt hangja hallik:

– Tizenkettőt ütött az óra.

*

Csecsemő mozog az ágyon, lilapiros arccal. Tüdejébe most nyíllal az idegen levegő, erőszakosan, fájdalommal, akár a kés. Mélyeket lélegzik, hosszú, éles jajgatással elnyúlik az éjszakában.

Jaj, honnan, hova és miért? Micsoda meglepetés, érkezi sehonnan és lenni valahol, ocsúdni az életre, buboskemenec melegét, kunyhó földszagát, kamillateazt, fényt érezni és tudattalanul, de először sejteni valamiképp abból, hogy vagunk.

Vad csodálkozás az arccskán, nem nagyobb, mint lesz valamikor a haláltusakor. Örökkévalóság kis utasa, végtelen vándora, rövid időre, megállapodik itt.

– Fiú! – kiáltják át a félméteres hangfogó havon a szomszédoknak, kik még ébren vannak.

*

Makovinyi borbély háza a két templomra néző csöpp ablakaival, Petrovics István a bérloje.

Leska Istvánné, a pap felesége, ihol jön térdigérő havon, kendőt kanyarítva nyakára, belép a kunyhóba, rázza magáról a pihét. Üstben vizet forralnak. A jobb szobában, mely öt lépes hosszú és

foltos, rongyos farmer-nadrágban lődörgött a szabadtéri színpadon. Végig néztük az előadást, ott, a Tisza-parti várost beboltozó, csillagos, augusztusi égbolt alatt, Madách e zseniális művét. A szöveg a marxista dialektikai materializmus szlogenjaival megtoldva, átírva... Az Úr sem bízta meg Ádámot. De Éva nem hajtotta végre az abortuszt!

– Akkor mégis okosan tettem, hogy nem néztem végig Madáchot – volt a kommentár Sándor bátyám részéről.

Természetesen, én is meghívtam hozzánk, Svájcba. Nagy nehezen, de megkaptam a kiutazást. Az együtt töltött szép napok és intenzív eszmecsere, a körutazás az alpesi Respublika gyönyörű táján – csodálatosan szép időben, felejthetetlen élményt jelentettek számomra.

Én pedig még jobban beletekinthettem a nagy alázatos ember lelki-szellemi világába.

Ségül: megerősödött bennem az meggyőződés: Bálint Sándor szent volt. Örömmel olvasom, hogy Szegeden, de az egész országban ígéretes „ima-hadjárat” van folyamatban boldoggá avatása érdekében.

Bálint Sándor származásáról, diákéveiről, a tanítóképzői tanár, majd később a néprajszakos egyetemi professzor egyéniségéről, szellemiségéről, és később nagyon nehéz emberi sorsáról, egyetemes műveltségéről, szakmai tudásáról és emberfeletti szorgalmáról, egyedülálló és csak későn felismert és elismert, szinte emberfeletti teljesítményéről íj. Lele József, a szegedi Móra Ferenc Múzeum néprajzosa szakszerűen, emberközelit tisztelettel és nagyrabecsúlással ír: Az Úr készen találta őt... Bálint Sándor életéről című értékes könyvében.

Gy. Pethe Ferenc, Mosdós

széles, a köpcös mézszáros táncol örömben. Balra az anya, zilált, sűrű hajával, haloththalványan.

A papné véznácskának tartja a fiút, arra kéri az apát, még aznap kereszteltesse meg.

De ő látja, hogy az újszülött fején fekete haj van, hallja önértetes haragját, mosolyogva nézi, mily erővel löki ki két öklét, melyet aztán a magzatok mozdulatával a halántékához szorít komolyan.

– Ó! – csillapítják tréfásan, – ó, gügyögnek mindnyájan, – ó!

Künn a fürgeteg. Szétszaggat eget, földet, időt.

*

Körülülük a csecsemőt, bámulják, egymásnak suttognak:

– Haragos, – mondja az apja.

– Szelíd, – mondja az anyja.

– A szeme fekete, – mondja a bakter, aki pálínkával élteti.

– A szeme kék, – mondja a kisbéres, ki a konyhában ólálkodik.

– Gyenge, – mondja a bába.

– Erős, – mondja a papné.

A kised mintha forgolódna.

– Ni, – mondják egymásután – a szalmát nézi, a padkát nézi, a vizet nézi, a bort nézi, az arcunkat nézi, az éjszakát nézi, a fényt nézi.

– Cihelődnek a vendégek. Szülők magukra maradnak, ő vele.

– Vidám, – mondja az apa.

– Szomorú, – mondja az anyja.

Két ember áll az utcán.

– Szegény lesz, – mondja a bakter.

– Gazdag lesz, – mondja a kisbéres.

Künn a kapu előtt a két asszony.

– Nem sokáig él, meglátja, – mondja a bába.

– Sokáig él, meglátja, – mondja a papné és a tomboló égre tekint.

*

Miért némul el egyszerre a nemeskisasszony, és miért bámulja oly révedten a téli esték merev képét és miért tekint ki a pusztára, melyet mozgat valami fenn vagy lenn, vagy belül?

És miért fintorog álmában a beamter?

És miért villan fel a gróf elkomorodó szeme?

És miért ujjonganak a katonai börtönök és miért kacagnak a láncok és kigugorok hideg ágyakból, sötét rácsok felé botorkálva, miért meresztek tágra nem látó szemüket a rabok?

És miért néz a kancellár a csonkig égett gyertyákra, melyek alig észrevehetően föllobognak?

És a császár miért fordul hirtelenül jobboldaláról a baloldalára?

*

Mindez összeolvad egyetlen titokká, elvegyül a szilveszteri rémekkel, álmokkal... Újév áldott hajnala percen.

Alszik mindenki, császár, kancellár, gróf, beamter, jurátus, nemeskisasszony s belefáradva dacos sírásába, édesdeden szunnyad a kised is, aki megszületett és minden érlökésére nő, csodálatos csodává épül, és akit egykoron Petőfi Sándornak nevez a magyar nép.

Lélegzése már olyan, mint az életé s benne van a világ.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivataltól postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

Madridi levél

NYÍLT TENGHEREN

A velencei filmszférán jelentős sikert aratott a fiatal, spanyol Alejandro Amenábar „Mar abierto” (Nyílt tengeren) című filmje. A bírálóbizottság ezüstorszólánját kapta, de kitüntették a férfi főszereplő alakítását is. Ez pedig azért figyelemreméltó, mert ágyban fekvő bénát jelenített meg, aki csak fejét tudja mozgatni. Ramón Sampedro történetét vitték vászonra, aki 1998-ban környezete segítségével megmérgezte magát bénán fekve töltött harminc év után. A bíróság aztán az eljárást megszakította és senkit nem helyezett vád alá; nem lehetett megállapítani, kit terhelt felelősség - az öngyilkoson kívül.

Sampedro annak idején az igazságszolgáltatáshoz és nemzetközi szervekhez is fordult: el akarta érni annak elismerését, hogy „joga van békés halálra”. Nem érte el, két könyvével azonban, - szájába tett szerszámmal írta őket, - maga is szót kért a keltett vitában. Ezek után tett pontot élete utolsó, hosszú és nehéz szakasza végére, amely három évtizede tengerparti sziklák között elszenvedett balesettel kezdődött.

A film vitathatatlanul hatásos; rokon-szenves képet fest a betegről s az őt szeretettel ápoló sógorokról. Kevésbé sikerült a találkozás ábrázolása egy tolókocsis, béna pappal. Nem tudják Ramónhoz felvinni s így messziről, kiabálva beszélnek egymással. A dolog elég komikus, karikatúrászerű. A filmbemutató kapcsán előkeült a négy végtagjára béna, aránylag fiatal pap. Luis de Moya a neve, 1991-ben autószerencsétlenség érte és minden korlátozása ellenére egyetemi lelkészként működik. Hosszabb ideig levélbeli kapcsolatban állt Sampedroval s telefonon is beszéltek egymással; ilyen előzmények után látogatta meg. Találkozásuk azonban egyáltalán nem úgy zajlott le, mint a filmben. Tőle tudtuk meg, hogy Sampedro elutasította a tolókocsit, pedig ilyen jármű nagyobb lehetőségeket nyújtott volna.

Aztán hírt kaptunk a 40 éves Olga Bejanóról; ő degenerációs betegség következtében benuult meg 17 esztendője s ugyancsak kapcsolatban állt Ramónnal. Levélben meg is kérdezte tőle: „Ahelyett, hogy harcolsz a halálért, miért nem teszed az életért? Talán gyáva vagy? Miért nem akarsz függetlenebb életet, elektromos széket, amellyel sétálni lehetnél, számítógépet, amelyet hangoddal kezelhetsz? Jó a hangod, okos a fejed, a rádióban is dolgozhatnál.” A válasz világos volt: „Nem akarok így élni a világ minden kincséért sem. Halott testhez kötött, gondolkodó fej vagyok, nem akarok így élni.”

Olga esete még drámaibb: egész testére béna, még szemét sem tudja kinyitni, másnak kell szemhéját felemelni, hogy lásson. Sem lélegezni, sem enni, sem beszélni nem tud, de már harmadik könyve készül saját jelrendszerezéssel; állandó gondozónője „fordítja”, írja le számítógépen.

„Megértem és respektálok azokat, akik nem akarnak élni, - vallja, - nem mondom sem igent, sem nemet az eutanáziára. De tanúságot teszek életemmel.” Olga hívó lélek s azt akarja, az Úristen döntse el, mikor hagyja el ezt a világot.

Az élet-halál nem csak jogi kérdés, - „jogom van az élethez”, „jogom van meghalni”, - hanem bölcséleti, erkölcsi, vallás-erkölcsi is. Az élet jog, de egyben adomány is, amelyet néha nehéz elfogadni, elviselni.

Rónai Zoltán

A LENGYEL VÉRTANÚ

A nyomok Moszkvába vezetnek...

Húsz évvel a gyilkosság után megszólalt a tettes - és megpróbálta tisztázni mosni magát. Milewski volt lengyel belügyminiszter alighanem így próbálja megelőzni perbe fogását egy politikai gyilkosság miatt. Azonban egyre inkább egyértelmű, hogy közvetlen őt terheli a felelősség Popieluszko atya 1984 őszén történt elrablásáért és halálra kínzásáért.

Popieluszko 1947-ben született és 1972-ben Wyszynski bíboros szentelte pappá. Előbb egy varsói plébánián gyermekek és ifjúsági csoportok szervezésével foglalkozott, majd kórházi lelkipásztor lett és munkásközösségek megalkításában vett részt. 1980 nyarán ő tartotta az első szentmisét sztrájkoló munkások számára gyárak udvarán. Miután Jaruzelski elnök és kommunista pártvezető 1981. december 13-án kihirdette a rendkívüli állapotot, hogy elfojtsa a Szolidaritás nevű független szakszervezet népszerűsödésével együtt járó belső erjedést, Popieluszko atya nyíltan az üldözöttek mellé állt. Szentmiséket mondott Lengyelor-

szágért és ismételt felhívta a figyelmet a szociális igazságtalanságra. Tévkénységében a páli ige vezette: „A rosszat jóval győzd le!” Karitatív munkája és vallási hazafias prédikációi kiváltották a hatóságok haragját. A titkos rendőrség a legagyafúrta eszközökkel próbálta megfélemlíteni - de hiába. Végül Milewski belügyminiszter utasítására a belső biztonság emberei 1984. október 19-én éjjel megállították autóját, elhurcolták, majd halálra kínozták és holttestét egy duzzasztók dobták. A gépkocsit vezető fiatal munkatársának azonban sikerült még a rajtaütés során kerekelt oldania és még a támadókat szállító autó rendszámát is feljegyezte. Ebből kiderült, hogy hol kell keresni a tetteseket.

A hatóságok előbb palástolni próbálták az ügyet, majd amikor országosan követelték az eset kivizsgálását, bíróság elé állították azt a három belügyi tisztet, akik részt vettek a pap elrablásában. A bíróság - természetesen - kimondta, hogy a tettesek

senkivel sem álltak kapcsolatban és saját kezdeményezésükből cselekedtek. Ezt senki, még maga Jaruzelski elnök sem hitte el, így a gyilkosság után egy héttel tartott titkos megbeszélésen a résztvevők Milewski belügyminisztert nevezték meg a bűntény kitervelőjének, de mivel mindenki tudta róla, hogy ő a szovjet titkoskiszálgát, a KGB belső köréhez tartozik, nem is emeltek szót a történet ellen. Az ülésről készült feljegyzés azonban most nyilvánosságra került és ennek alapján a varsói FAKT című napilap cikksorozatban elevenítette fel a két évtizeddel ezelőtt lezajlott eseményeket, utalva arra, hogy Popieluszko meggyilkolásával Moszkva még Jaruzelskit is nyomás alá helyezte, miután az elnök 1984 nyarán, enyhítve a rendkívüli állapot intézkedéseit, amnesztiában részesítette a Szolidaritás addig bebörtönzött aktivistáit. 13 évvel a gyilkosság után Rómában megkezdődött Popieluszko atya boldoggá avatási eljárása.

Vincze András

KEZDEMÉNYEZÉSEK A BÁNSÁGBAN

A II. Vatikáni Zsinat változásokat hozott az Egyház életében. A Nagybenedek Ekeri Egyházmegyében a hívek nehezen fogadták el, hogy nem láthatják kedves szobraikat a templomokban, hiszen a Zsinat határozata alapján elfogadhatatlan, hogy egy-egy szentnek több szobra is legyen ugyanabban az istenházban. A szobrok kikerültek a templomokból, a hívek részéről pedig elindult a találgatás: - Vajon hová tették őket, mi lett velük?

Az Egyházmegye Észak-Esperesi Kerületében, Csókán, Both István atya és munkatársai a helyi Szentháromság templom oratóriumában, 2000-ben megnyitották az első Egyházi Múzeumot, melynek anyagát a templomból eltávolított szobrok, lobogók, valamint a takarítások folyamán előkerült könyvek, ereklyék, a használaton kívüli miseruhák képezték. A látlat érdekessége, hogy a szobrok egy része Lőrincfalváról (Terján) származik. Amikor lerombolták a falut, az akkori plébános, amit meg tudott menteni, a csókai plébánián helyezte el. Sőt, a templom legkisebb harangja is onnét származik, amit néhány éve tettek működőképessé.

Székyelykeve a Nagybenedek Ekeri Egyházmegye Déli Esperesi kerületéhez tartozik. A faluban tavaly nyílt Egyházi Múzeum. Megálmodója Kozsán Ilona nyugdíjas óvónő, hitoktató. Elmondta, hogy néhány éve a hittanteremben szerveztek háromnapos kiállítás, amikor a hívek bemutatták ereklyéiket, rózsafüzéreiket, szenteltvíztartóikat. A Múzeum alapításának ötlete Both István atyától származik, aki látva a háromnapos kiállítás sikerét, bízta a helybelieket értékeik állandó bemutatására. Az ő ajándéka az a faragott templom, amelyet betlehemes játékaik bemutatásakor mindig magukkal visznek. Nagypapja, Hompót János bicskával faragta a bukovinai józsef-falvi templom mását, még 1883-ban. Fiser János esperesplébános is támogatja a látlat megnyitását, melynek a plébánia melletti ház üzemeltetése ad otthont. Itt állították ki a miseruhákat, az oltárterítőket, tabernákulumokat, szobrokat. Van itt csillár, amelybe gyertyákat kell illeszteni, rézből készült örökmécses, de régi imakönyvek és egy 1896-ból származó Biblia is. A kiállított tárgyak az egyház tu-

lajdonában vannak, a padlásról, a sekrestyéből és a szertárból kerültek a kiállító terembe. Az anyagot állandóan bővítik, hamarosan egy régi orgona is a látogatók rendelkezésére áll majd.

Kovács Szószili

NEM VOLT ENNYI ÚJMISÉS

Az I. világháború óta egy évben sem szenteltek föl annyi papot a Szabadkai Egyházmegyében, mint 2004-ben. Nyolc diakónus - öt magyar, két horvát és egy szlovák - lett áldozópap. Dr. Péntes János megyei püspök a Szent Teréz székesegyházban pappá szentelte Bendé Zsolt, Kozma Róbert, Orcsik Károly, Szakály Róbert és Nagy József diakónusokat, Brasnyó Ignác teológust pedig diakónussá szentelte. Az újmisés szentelő püspökökkel, hozzátartozóikkal együtt mutatták be szentmiséjüket. A szentelésen közreműködtek a szabadkai Pro Musica kamarakórus, a Szent Teréz Székesegyház énekkara, a Paulinus papnevelde növendékei és Borbély Zoltán orgonán. B. M.

Londoni levél

ÉLNI SZÉP ÉS ÉLNI JÓ

Angliában napokon át az önző öngyilkos állt a közfigyelem középpontjában. Egy vidéki hotelszakács meguntja az életet, beleült a Mazda gépkocsijába, elhajtott egy vasúti kereszteződéshez, megvárta, amíg közeledett a gyorsvonat, majd az autótól beült a lezáródó biztonsági sorompók közé, a sínekre. Véletlenül arra járt egy szabadnapos rendőr, aki rákiáltott: „Ember! Fusson! Jön a vonat!” - s rángatni kezdte a kocsi bezárt ajtaját. Az öngyilkos jelölt azonban kiszólt a kocsiból: „Hagyjon békén. Meg akarok halni...”

Már fel is tánt a robogó expressz, és miszlikre zúgta az autót. Am ezután kisziklott. A szerelvény kocsjai oldalukra fordulva zuhantak egy mezőre, meghalt a mozdonyvezető és hat utas, közöttük egy anya a kislányával.

Angliában és Wales-ben tavaly 2.511 férfi és 744 nő lett öngyilkos. Ez a számadat számomra mindig gyanús, mert a szigetországban igyekeznek elutasolni az öngyilkosságokat. Nem a statisztikát próbálják javítani, inkább jogi, örökösödési és vallási okokból végződik gyakran úgy a halottém vizsgálata, hogy jelentésében az emeleti ablakból „véletlenül kiesett” személyről, „tévedésből tudadagolt” gyógyszereménységről ír. Angliában csak az követ el teljes bizonyossággal öngyilkosságot, aki búcsúlevelet hagy hátra. Persze, 1823 előtt az öngyilkos egy a temetőben sem kaphatott sírhegyet, az út menti árokban haltakolt el. S egyházi temetését ma is megtagadhatja a pap.

A tavalyi statisztikai adat mindenestre alacsonynak számít az általános angliai összevetésben, bár volt néhány igen-csak bizarr öngyilkosság. Egy asztalos heteken át fabrikálta a guilloint, amivel azután lenyakazta önmagát, egy férfi villanyfűróval a fejébe fűrt, egy ejtőernyős klub tagja ernyő nélkül ugrott ki a gépéből. Legtöbben a hagyományos módszereket követik. Felakaszják vagy megmérgezik magukat, esetleg beülnek az autójukba, felhúzzák az ablakokat, és a kipufogógáz csövét át vezetik be.

Az iszlám öngyilkos autóbusz-robantások korában nehéz taglálni a szerencsétlen angliai szakács önző tettének az etikai vonatkozásait. Az öngyilkos akkor sem lehet etikus, ha csak egy halálos áldozata van. (Mindenestre különös jelenség, hogy a San Francisco-i Golden Gate hídról magát a mélybe vető öngyilkosjelöltet, az incidens miatt megállásra és várakozásra kényszerített autósok néha kórusban biztatják, hogy ugorjon már, ne tartsa fel a dolgukra siető százakat.) Az öngyilkos mindenképp önző. Hiszen tragédiát okoz a szeretteinek. Persze legtöbbjük odaig süllyedt a depresszióba, hogy nem képes elgondolkodni efféle szempontokon.

A keresztény egyházak, s a zsidó vallás is, ültják az öngyilkosságot. S áldás, hogy a lelkibeteg katolikus hívő megbeszélheti a bajait a lelkészével. Másoknak a telefonos Szamaritanus szolgálat nyújthat segítséget.

Nem messze lakom Al Alvarez angol írótól (rég spanyol-zsidó bevándorlók sarja), aki a brit irodalom legérdekesebb és legsokoldalúbb elemző esszéjét írta a témáról, miután maga is öngyilkossági kísérleten esett át. Megkérdeztem, mi volt számára tettének a legfontosabb tanulsága. „Az, hogy végtére is, milyen jó élni...” - válaszolta.

Sárközi Mátyas

HANGULATOK NYOMÁBAN

Sokszor eltűnök: vajon a világban vesztik ki a hangulatokat, vagy pedig feleletlenül rohant el az idő annyira, hogy többé nem vagyok képes beleélni magamat a pillanat-adta örömeimbe, a látványok káprázataiba? - Valószínűleg itt is - mint minden másban - a „középen” van az igazság.

Mikor majd fél évszázada Svájcba érkeztem, még működtek Lugánóban a kis, meghitt cukrászdák, amelyekben éppen olyan kecses porcelánfigurák álltak a vitrinekben, mint a pesti Gerbaud-ban, Russwurm-ban, s az aranyrojtos plüssfüggönyök árnyékában, az erezett márványasztalok mellett összebújtak a párok. Mára ezeket a kedves helyeket már majdnem mind lebontották, átalakították, s alig lehet olyan kávéházat, presszót találni, ahol az ember örömmel elüldölgélne.

De talán nem is a külsőségekben van a hiba, hanem valahol másutt, hiszen a város karácsonyi kilággyatása ugyanaz, mint évekkel ezelőtt volt, a földszítt, hatalmas fenyők éppúgy ott állnak decemberben a fontosabb terekben, mint régen, sőt az Innovazione-árúháza bejáratánál ott a kopott, kis gesztenyesütő-bódé is. Mellette, ha csipősebb az idő, karját csapkodva topog az elarusító öregember. És mégis... Túlágosan nagy a gazdagság, a kínálat, s az üzletek káprázatos dekorációja (már október-novemberben!) éreztetően csupán anyagi célokat szolgál. Megmaradtak a formáságok - elveszett a lényeg...

Özönlenek a képeslapok, jönnek a drága ajándékok, de milyen kevés akad közöttük, melynek láttára megmozdul az ember szívében valami, fölcillan a melegengető kis szikra: Igen, ez az!

Nehezen lehet megmagyarázni, mi is az a „hangulat”. Néha egy környezet, egy táj; máskor egy hang vagy íz az, ami örökre megmarad.

Kutatók az emlékeim közt, s eszembe jutnak azok a régi szolnoki esték, midőn bundában, hőcsizmában végig-ácsorogtuk, végig-bámszoktunk a mikulási kirakatoakat (akkor még nem írtóztunk a vöröstől). Mennyi végig-ragyogó szatniol, mennyi csábító cukorszakáll, krampuszokkal, szalancukokkal díszített virágcsokorok! Alcázott, gyönyörű csokoládéfigurák!

Egyszer, Tirolban találtam egy ugyanolyan falinaptárt, amellyel boldogult kisasszonykoromban a kéményseprő örvendeztetett meg Újév napján bennünket: hótól roskadozó, sárga ablakszemeket villogtató falusi házacska és hagymakupolás templom, ahová kucsmában, bekecsben, csizmában zárandóknak az emberek. Minden fehér felület csillogó porral beszórván. Giccs? Hát persze, de néha a giccsnek is megvan a maga helye, a maga rendeltetése. - Mindig a kéményseprő kívánt először - „szerencsét” hozván - Boldog Újévet, s elvárta, hogy pálinkával kínálják, borralvót adjanak neki. Aztán jött a postás nagy, fekete szatyrával s szép sorjában a többi „fontos” ember...

A régi könyveknek is megvolt a maguk hangulata! Akkor még nem zúdult ilyen gyors egymásutánban nyakunkba a kép- és szótömeg, mint manapság. Ki tudtak alakulni a „legendás hősök”, s évtizedeken át tartottak a maguk illusztrációs helyét a katalógusokban és a felnőttek generációk szívében. Akad-e a mai meseírók között (léteznék egyáltalán igazi meseírók?), akinek alakjai olyan élők lennének, mint annak idején „Mackó úr” volt, aki gyerekeivel, Zebulon és Dorkával járta nagy komótosan az országot? Haszonló volt a németeknél a két kis csibész, „Max und Moritz”, na és „Struwwelpeter”, aki nem hagyván levágni haját és körmeit, hatalmasra duzzadt frizurával, földig érő karmokkal csúfoskodott a címlapon. „Légerteremtők” voltak Verne és Jókai, sőt Cooper „Nagy indiánkönyve” is -, nem szólva Benedek Elek (Elek apó) szép, piroskötésű sorozatáról, a „Magyar mese- és mondavilág”-ról.

Hangulatok! Kecskeméti származású nagyanyám ízes, változatos, képekben gazdag magyar beszéde, melybe néha tót szavakat is kevert (egyes fordulatai még Nyugaton született lányaim ajkán is föl-

csendülnek, nem kis ámulatba ejtve a hallgatókat), a felejtethetetlen lebbencs- és tarhonyalevesek, a friss lekváros bukta csalogató illata...

De még az utazások is mások voltak, amíg nem zúgorodott tényérnyire a világ! Milyen vonzása volt például a „titokzatos Afrikának”, a mindig daloló, táncoló (stepelő), gondtalan-csillogó Amerikának, a Kipling könyveiből megismert Indiának! Mosolygott még „Nippón-ország naposkertje”, s a kecses közel-keleti minareteket ezüst fénybe burkolták Seherezáde meséi.

Ma már Afrikában is csak azt találja az ember, amit mindenütt másutt: szennyes, üvöltő, kultúrátlan és gyökértelen, proletársorba taszított tömeget, amely már nem jó és rossz szellemekben, varázslatokban és csodákban hisz, hanem a fegyvercsörtét Mars istentől reméli „megváltását”. Mindezt éhínség, ostoba emberítés, könny és vér! - „Denaturált Afrika”, ahogyan Széchenyi Zsigmond könyvének címe panaszoja.

Kiveszték a hangulatokat a világban, de belőlünk is, pedig kétségbeesetten keressük őket, hogy fényünkkel megmelengethessük didergő lelkeinket.

Talán még a végtelen égbolt (ha van időnk föltekinteni?) őrizte meg varázsát, bár mióta az amerikai asztronauták végigcamogtak a televíziós ernyőn, tudomásul vettük, hogy Szent Dávid nem hegedül többé a Holdban, s a „szférák zenéje” sem egyéb monoton zűgásnál.

Estleg a tenger! Egy pillanatra, midőn megállunk Porto Venere meredek sziklafokán, s szemünkbe (lelkünkbe) csillan fájdalmasan a végtelen vízfelület. Egy pillanatra csak, mert aztán már elmünkbe tolikodik a „szennyezettség”, az olajfoltok, a döglött halak és megbénult madarak tömege, a... de nem érdemes tovább sorolni.

Mindent elrontottunk, megmérgeztünk magunk körül. Most már nem lehet más választásunk, mint elköltözni valami más bolygóra.

Saáry Éva, Lugano

KÖNNYEBŐL FAKADT...

vissza, jöllehet éppen Bánatot alapjaiban rendítették meg a 20. század történelmi rengései.

Billédy Ilona „fölnevelő” városa Temesvár, a régi Monarchia-idők egyik mintavárosa volt: itt magyarok, németek, románok, szerbek, horvátok, bolgárok éltek teljes béke- és együttélésben egymással, a „másság” nem volt téma, az sem, ki milyen valláson van.

A gyerekek együtt játszottak, többé-kevésbé megtanulták egymás nyelvét: később a bálókban is demokrácia volt: a magyar ügyvéd lánya a sváb fodrász fiával ropta a csárdást, a román polgármester fia a zsidó rabbi lányával valcerezett, hogy a végén összefogózza együtt táncolják a „hórát”. Aztán hirtelen vé-

ge lett az idillikus életnek: a veszett háború, a bánati németek menekülése, szerb partizánok kegyetlenkedései, deportálások, az esztelen Ceausescu Duna-csatorna építése, börtön-világ és így tovább. Persze talánunk más üdítőbb történeteket a könyvben is: kirándulás a Dél-keleti Kárpátok szédítő sziklabérceire, a Medve tóhoz, éjszakázás a havasi pászortanyán; El-viz bennünket az író- és híres Herkulesfürdőre, ahol ma is fiáker viszi a vendéget a régimódi elegáns hotelbe. Az idősebb generáció fülebe cseng még a Herkulesfürdői emlék dallama, amelyre szüleink, nagyszüleink kerengtek a bái szezonban.

Megemlítem még a könyv egyik legszebb írását, a „Karácsonyi utazás”-t, amely szépen érzékeli: milyen szívifájdalom elhagyni a szülőföldet.

De akármiről ír, közvetlenül szól hozzánk, a szívünkkel folytat párbeszédet: - „Könnyekből fakadt...”

A könyv megrendelhető a szerző címén: Hrivnyák Zoltánné, Kronenstr. 36, D-76133 Karlsruhe, T: 0049-721/37 55 84

Szamosi József

MAGYAR MÁLTAIK A KASSAI DÓMBAN

A zárandókat az egész ember, test és lélek imája. Ezt a felismerést váltja valóra a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége azáltal, hogy lelki programjába évi három zárandókat iktat be: május elején minden évben, a Magyar Karitással együtt szervez zárandókat sérültek és betegek részvételével a franciaországi Lourdes-ba, pünkösdkor résztvesz az erdélyi magyarság zárandókat a csíksomlyói Szűzanyához, novemberben pedig Kassán, a neki szentelt székesegyházban fejezi ki tiszteletét és ragaszkodását Árpád-házi Szent Erzsébet iránt, akit védőszentjének tekint.

A 2004. évi máltai zárandókatra, amely mindig kiváló alkalom a felvidéki rendtagokkal és a kassai magyarsággal való találkozásra, november 13-án és 14-én került sor. A szervezést is évről évre ők vállalják, elsősorban a rendtagok: Pásztor Zoltán atya, rendi káplán és a kassai püspök, Alois TKAC által a magyar lelkipásztorok és irányítására kinevezett püspöki helynök, valamint Semsey Ilona és Tóth Attila feleségével. A zárandókat iránt ez alkalommal különösen nagy volt az érdeklődés: közel 30 rendtag, lovagok és hölgyek, és a protestáns testvérszervezet, a Johannita rend is hét taggal vett részt rajta. Ha hozzászámítjuk a családtagokat és barátokat, akkor a zárandókok létszáma 60 körül mozgott. A zárandókatról ez alkalommal a Duna-TV helyszíni tudósításban számolt be.

Külön jelentőséget kapott a zárandókat egy új rendtag felvétele, avatása révén. Szombaton, 13-án a színültig megtelt Szent Erzsébet székesegyházban, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének

lelki vezetője, a Frank Miklós és a két Pásztor paptestvér által koncelebrált szentmisén, a Szövetség elnöke, O'sváth György, a Rend hölgytagjává avatta - Komáromban élő édesanyja és húga, Berlin-

ből érkezett leánya, hozzátartozói és számos barátja jelenlétében - dr. Fajnor Éva szakorvost (képpünkön) Münchenből. A rendi felvételt azt tette különösen indokoltá, hogy a müncheni magyar és bajor körökben jól ismert és közkedvelt orvosnő, már évtizedek óta nemcsak a helybéli magyarokat segíti, ahol csak tudja, hanem szülőföldje, a Felvidék számára is rendszeresen juttatott mindenféle segélyeket, főleg gyógy-szereket, orvosi berendezéseket és tanulmányaikban anyagilag is támogatott felvidéki diákokat, vagyis olyan irányú karitatív tevékenységet folytatott, amely a Máltai Lovagrend célkitűzéseivel egybevág.

Miklós atya homilájában Szent Erzsébetről szólva azt emelte ki, hogy őt nemcsak azért tiszteljük, amit tett a szegények, betegek és elesettek érdekében, hanem azért is ahogyan tette, a legnagyobb természetességgel, mosolygva, örömmel.

A szentmise után a résztvevők meglátogatták II. Rákóczi Ferenc sírját a kriptában és az új rendtag koszorút helyezett

koporsójára a Szövetség nevében. Délután ünnepi Akadémia volt két előadással. Dr. Perjés Ottó, Ruhr-vidéki magyar orvos, Szent Erzsébet kora történelmébe állítva mutatta be, ebbe illeszkedve életének adatait és aktualitását a mai kor emberé számára. A második előadást a rend káplánja, Bolberitz Pál, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professzora tartotta „Európa keresztény öröksége” címen, tíz pontban foglalva össze azokat a kulturális és erkölcsi értékeket, amelyek Európa lényegét alkotják, és amelyeket a kereszténységtől kapott. Köztük szerepel az embernek a világhoz való viszonyulása, az ember méltósága, az ember és a társadalom viszonyának rendezettsége, a hátrányos helyzetűek felkarolása és a személyes és társadalmi erkölcs.

A lelki-szellemi programot kiválóan egészítette ki a városnézés és a gyakorlati együttélés az értékek, fogadások alkalmával.

A zárandókat záró szentmisén Pásztor Lorenzo atya mondta a szentbeszédet a székesegyház zsúfolásig megtöltött, főként magyar hívek előtt. Sokakat könnyek megmozdított a szentmise végén közösen énekelt „Boldogasszony Anyánk”. Ez a körülmény és a visszhang a felvidéki magyarok részéről, megerősítette a Magyar Máltai Lovagok Szövetségét elhatározásában, hogy az elkövetkező években is elzárándokol Kassára, nemcsak hogy kifejezze háláját és ragaszkodását Szent Erzsébet iránt, hanem hogy erősítse az összetartozás tudatát a felvidéki magyarsággal, az Árpád-házi Királylány példájára, aki magyar volt és külföldön élve is magyar maradt.

Frank Miklós

HÍREK - ESEMÉNYEK

A keresztények egységéről

A római Szent Péter bazilikában ünnepi misén emlékeztek meg a II. Vatikáni Zsinat keresztény egységét szolgáló dekretumának 40. évfordulójáról. 1964. november 21-én a zsinati résztvevők 2137 tagja 11 ellenében megszavazta azt a dokumentumot, amely utat nyitott a katolikus egyház és a többi keresztény felekezet közti párbeszéd előtt. A 40. évfordulón tartott szertartáson II. János Pál pápa is részt vett. Ezzel egyidőben a Róma melletti Rocca di Papa városkában a Pápai Egységért rendezésében bíborosok, püspökök, teológusok és ökumenikus szakértők részvételével konferenciát tartottak, amelyen áttekintették a keresztény egyházak közti közeledést.

A fejlődés szolgálatában

II. János Pál pápa hangsúlyozta, hogy a tudományos kutatásnak az ember élet-körülményeinek javítását és személyiségének fejlődését kell szolgálnia. A Pápai Tudományos Akadémián mondott beszédében a Szentatya hangsúlyozta, hogy a kutatásnak függetlennek kell lennie a pénzügyi vagy ideológiai elvárásoktól. A cél az igazság utáni szenvedélymentes kutatás lehet, ami egyúttal az emberiség szellemi és anyagi boldogulását segíti elő - jelentette ki II. János Pál és hozzáfűzte, hogy a felfedezések hídépítő szerepet töltenek be az emberiség és a tudomány között.

Irakban szaporodnak a keresztény ellenes támadások

Irakban szaporodnak a keresztény intézmények elleni támadások. Bagdadban, a közelmúltban két keresztény templom is merényletek áldozata lett. Az iraki főváros déli negyedében lévő Szent

György és Szent Mátyás templom előtt gépkocsiba rejtett pokolgép robbant. A terrortámadás időpontjában mindkét templom üres volt, így emberéletben nem esett kár. Október közepén bombatámadások öt iraki templomot is elpusztítottak. A 24 millió iraki közül 700 ezer a keresztény. Sokan közülük most a kivándorlást fontolgatják, miután semmi jel sem mutat arra, hogy kilátás lenne helyzetük javulására.

Sikeres előadás

Münchenben nagysikerű előadást tartott a torinói lepel titkáról Tamási József tiszaföldvári plébános. Az est során bemutatta a lepel méretarányos másolatát is, amely a Torinóban őrzött ereklye egyetlen magyarországi művészeti másolata. Tamási József már több mint 100 előadást tartott kül- és belföldön a torinói lepelről. A plébános még a kommunista időkben azzal hívta fel magára a figyelmet, hogy szívós utánajárással és felületet nem ismerő erőfeszítésekkel kiharcolta, hogy Martfű városában építsenek katolikus templomot.

Túlkapások Indiában

Indiában a keresztény egyházak képviselői megdöbbenéssel nyilatkoztak az a hírrel kapcsolatban, amely szerint Orisza szövetségi államban fundamentalista hinduk kiásták egy megkeresztelkedett személy holttestét és szertartás keretében „visszatérítették” a hindu hitre. A nyilatkozat szerint aggasztó, hogy a helyi rendőrség tétlenül nézte a sírgyalást. A hinduk azzal magyarázták lépésüket, hogy a helyi törvények szerint csakis az ő vallásuk előírásainak megfelelően lehet valakit eltemetni, ez pedig az

elégetés. Ehhez viszont nélkülözhetetlen, hogy a halott hindu vallású legyen. Indiában az elmúlt években sokasodtak a keresztények elleni túlkapások.

Vincze András

Ökuméné

A keresztények közötti egységtörekvés látható jeleként november 27-én, szombaton II. János Pál pápa a Szent Péter-bazilikában Nazianzi Szent Gergely és Aranyszájú Szent János püspök és egyháztanítók ereklyéit ökumenikus imádság és igeliturgia keretében adta át I. Bartolomeiosz konstantinápolyi ökumenikus pátriárkának. VI. Pál pápa hasonló gesztust tett 1966-ban, amikor Szent András apostol fejerekléjét ajándezta a vértanúság helyének, Patros városának.

Németh László

Hungarica Bajorországban Egy müncheni szimpozion

Immár tradíciója van a történelmi bajor-magyar kapcsolatok felderítésében a Münchener Magyar Intézet által kezdeményezett, dr. Lengyel Zsolt és dr. Meinhold Arens vezetésével álló tudományos kutatásnak. A november 11-i és 12-i müncheni szimpozion „Hungarica Bajorországban - A délnémet terület és a történelmi Magyarországi kapcsolatainak forrásai és felépítése a 16. - 19. századig” keretén belül dokumentálta a Bajorországban végzett hungarica-kutatás aktuális eredményeit.

A szimpozion öt tematikus tömbben mutatta be az adott korszak német-magyar kapcsolataira irányuló német, magyar és svájci kutatásokat. A referátumok súlypontja kulturális és gazdaságtörténeti vonatkozású volt és a Württemberg és a Svájcot is felölelő egész dél-német vidékkel foglalkozott. Ebben az összefüggésben négy német nyelvű könyvkiadás is bemutatásra került.

A referátumok a törökjáráshoz és Buda bevételéhez kapcsolódó történelmi, szépirodalmi, kereskedelmi és zsmnalisztika jellegű hungarica-dokumentumokon túl foglalkoztak a magyarországi vallásos menekültek jelenlétével Württembergben a 17. és 18. században, továbbá könyvtári hungarica-állományokkal, II. Rákóczi Ferenc és a Bad Kissingen gyógyhely virtuális kapcsolatának történetével, végül is a budapesti Ganz-művek alapítójának, Ganz Ábrahámnak életútjával és hagyatékával.

Schiff Júlia

A konkordátum nem privilégium

Az állam és az egyház viszonyával foglalkozó európai tudományos testület, a „European Consortium for Church and State Research” november 18. és 20. között a németországi Tübingenben tartotta ez évi konferenciáját.

Az 1989-ben alapított szervezet elsősorban jogi szempontból vizsgálja a vallási közösségek helyzetét az Európai Unió tagállamaiban. A szervezet több, alapműnek számító könyvet adott ki az állam és az egyház viszonyáról. A 25 tagú Uniót ebből a szempontból bemutató kötet megjelenése a közeli jövőben várható. A szakmai testület taglétszáma korlátozott: a 25 tagállamból legfeljebb 45 szakember alkothatja. Idén négy új tagot vettek fel az új tagállamokból, köztük Schanda Balázs, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának docensét.

„A mai konkordatárius megállapodások - mondta Schanda Balázs - nem biztosítanak privilégiumokat a Katolikus Egyháznak, hanem a vallásszabadság tiszteletben tartása mellett adnak biztosítékot és kiszámíthatóságot az állam és az egyház viszonyában.” MK

A HÁZASSÁGRA ÉPÜLŐ CSALÁD SEMMIVEL NEM HELYETTESÍTHETŐ

II. János Pál pápa november 20-án fogadta a Kelemen-teremben a Család Pápai Tanácsa XVI. plenáris ülésének résztvevőit, akik november 18-20. között találkoztak Rómában. Hozzájuk intézett beszédében a Szentatya leszögezte: a házasságra épülő család semmi mással nem helyettesíthető, természetes intézmény, amely a közös alapvető eleme minden társadalomban. Aki szétrombolja az emberi együttélés eme alapvető szövetét, nem tartja tiszteletben annak identitását és felforgatja feladatait, az mély sebet üt a társadalom és sokszor helyrehozhatatlan kárt okoz.

A pápa elismeréssel szólt a dikasztérium elkötelezett munkájáról, amellyel a „család Evangéliumát” terjesztik. Ez talán elnevezés, hiszen hirdetni a család „gyönyörű hírét”, mely a teremtet Isten szívében gyökerezik, nemes és döntő fontosságú. Az egyház ezen a területen sem térhet el a Péter apostol hirdetése szabálytól: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek!” (ApCsel 5, 29) A Szentatya utalt Familiáris consortio k. apostoli buzdítására, amelyben kiemelte azt a sajátos helyet, amelyet a keresztény házastársak és családok küldetése tölt be, a házasság szentségi ereje által. Ezt a küldetést úgy kell végrehajtani, hogy az egyház és Isten Országa az emberi történelem folyamán épüljön. Ez a küldetés semmit nem veszített aktualitásából, sőt különösen sürgető jegeket öltött.

A Szentatya arra buzdította a mostani, plenáris ülés résztvevőit, hogy a fiatal családokat megújult elkötelezettséggel szolgálják, hiszen ők „eddig ismeretlen értékek és feladatok közé kerültek, s leginkább házasságuk első éveiben nehézségekkel küszködnek, pl. a közös élethez való alkalmazkodás, vagy a gyermekek születésével jelentkező problémák által.” Ezért a pápa felszólítja a fiatal házasságokat, hogy szívesen fogadják és okosan használják föl a diszkrét, finom és nagylelkű segítséget, amelyet a házasságban és a családi életben jártas párok nyújtanak nekik. Örömet fejezte ki a Szentatya, hogy a világon egyre növekvő számban vannak jelen a családokat és az emberi életet segítő mozgalmak.

Végül a pápa Isten szüntelen segítségét kérte munkájukra, majd a Názáreti Szent Család közbenjárásáért fohászkodva szívből jövő áldását adta a Család Pápai Tanácsa XVI. plenáris ülésének résztvevőire. VR/MK

Elhunyt Horváth Árpád filozófus

2004. október 11-én hosszú betegség után, Luzernben elhunyt Horváth Árpád.

Horváth Árpád 1934-ben született. A piaristáknál érettségizett Budapesten. Teológiai tanulmányait Esztergomban kezdte, és Bonnban fejezte be. Leuvenben filozófiát tanult, amelyből Kölnben doktorált. A nyolcvanas évek elején teológiából is doktorált, majd habilitált. 1986-tól a luzerni egyetem bölcsészettudományi karán filozófiát tanított, 1997-2000 között a kar dékánja. Különböző magyarországi egyetemeken volt vendégprofesszor. A Pax Romana mozgalommal még egyetemi hallgató korában találkozott. Az emigrációban működő Katolikus Magyar Értelmisségi Mozgalom - Pax Romana egyik meghatározó személyisége, több kongresszusának szervezője és előadója, aki sokat tett a Magyar Pax Romana létrejöttéért is. A Magyar Pax Romana 2003-ban Pax Romana érdem adományozott neki. MPR honlap

SZÁJRÓL SZÁJRA

Történet a derék és a még derekabb kínairól

A napokban arról olvastam, hogy nyári utazások alkalmával milyen gyakran mondunk ki meghívást az új és ugyancsak felülletes ismerősöknek. Magunk is megfellelkezünk róla, míg nem egy szép napon ott áll a nyári ismerős ajtónk előtt, kinek még a nevét sem tudjuk... Erről jutott eszembe a címben említett „történet”.

Egy derék kínai találkozott egy barátságos helyen három más kinaival, kikkel kellemesen elidőzött és a mulatozás végével mind a hármat meghívta, jöjjenek vele, alig egy órányira lakik és legyenek szívesen látott vendégei.

Rendkívüli szeretettel hívta, elárasztotta őket szívességgel, magát pedig szerencsétlennek mondotta, ha nem jönnek vele és nem lesznek vendégei. A derék kínai szeméből könny csordult, tördelte kezét, de így sem bírt csupán egyet a látogatásra megnyerni.

Este volt mikor megérkeztek a házigazdához, ki azonnal ágyba is fektült és vendégét ott hagyta magára. Vacsorát nem kapott és fekvőhelyét is magának kellett keresnie. Másnap hasonló szeretetlenséggel találkozott, ezért aztán harmadnapra mérgesen lépett házigazdája elé, szemrehányást téve, hogy miért hívta magához, ha ilyen rosszul bánik vele?

- A derék kínai - mondta a gazda mosolyogva - nagy szívességgel hív, de a még derekabb kínai nem fogadja el.

Olvasóink bizonyára kitalálták, hogy a másik kettő volt a még derekabb kínai.

Talán így vagyunk a nyaralás alkalmával kimondott meghívásokkal is... ☺

A négykrajcáros

Mikszáth Kálmán jegyezte fel és mesélte időnként:

Mikor a világhírű céllövő Carwer Pesten járt és produkciót tartotta nagy embertömegek előtt, magam is felhajítottam a levegőbe egy négykrajcáros. Carwer golyója épp úgy keresztül lőtte ezt is, mint minden egyéb kis tárgyat, amit földobtak.

Valóságos extázisban rohantam a keresztüllőtt pénzdaráb után, amely a gype-re esett, hogy örök emlékül az óraláncomon viseljem.

Lelkendezve hajolok le érte és diadalmasan emelem fel, midőn egyszerre vállamra teszi a kezét egy jól öltözött úri ember.

- Mit akar? - kérdeztem összerendezve.

- Adok érte egy jót - felelte jóakaró mosolygással.

- Ejnye azt a... Menjen el az úr, ha jót akar, mert...

Elhátrált vagy tíz lépésnyire, de még onnan visszaszólt:

- Nos? Ötven krajcárért sem adja?

Ez tetszett nekem a legszemtelenebb embernek azok közül, akikkel valaha találkoztam - tette hozzá Mikszáth Kálmán, ha az esetet elmesélte.

Sok okom van irigykedni Mikszáth Kálmánra. Ha más nem lenne, már ez is elegendőnek mutatkozna az irigységre: „...Ez tetszett nekem a legszemtelenebb embernek...”. Manapság ez a kintartó tolazkodás még az udvariasságok olimpiáján sem jutna túl a selejtezőn! Közreadta:

Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közülük a magyar lelkészek te-
lefonszámát és címét, ahol érdeklődni
lehet magyarnyelvű szentmisék helye
és ideje után. Megtalálható még a
MKPK honlapján is:
<http://www.katolikus.hu/nov.html>

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttő György főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax: 0044/20/8992 2054.** Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton.

ÉSZAK-ANGLIA:

Rochdale: Magyar Egyesület székházában. 76 a/78, Milnrow Road, minden hónap második vasárnapján 15.00-kor.

Wolverhampton: St. Andrew anglikán templom-
ban, St. Andrew Close, Hunter Street-ről, min-
den hónap harmadik vasárnapján 15.00-kor.

Bradford: Magyar Egyesület székházában. 4, Walmer Villas, minden hónap harmadik vasár-
nap utáni szerdán, délelőtt 11.00 órakor.

Nottingham: Lengyel templomban. 2, Sherwood Ri-
se, minden hónap negyedik vasárnapján 12.30-kor.
Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37.**

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Hegyi György, Ungarisches Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72.** Misézó helyek: Bécs, Mödling, Wr. Neustadt, Florisdorf, Kaiser Ebersdorf.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor; szent-
mise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmannstrasse 14, **Telefon: 0043-1-317 3656**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, **Telefon: 0043/33/527 108**

Grác: szentmise vasárnaponként 10.00-kor a
Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Mag. Papp Tibor lelkész, Ugri Mihály gond-
nok, **Tel.: 0043/316/68 35 08;**

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján,
Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter
diakónus, **T: 0512/204 103**

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, **T: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax).**

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap
12 órakor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Rue del' Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/, Érdeklődni: Ft. Galambossy Endre, **Tel./Fax: 0032/2/64 85 336.**

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlel-
kész, Aumonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon: 0032/4/22 33 910**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise
minden vasárnap 11-kor, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax: 0033/1/42 08 61 70;**

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon: 0033/4/78 501636**

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó hely-
ek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Bárány József. **Telefon: (0821)260- 3987; 0049-0176/222 52 817.**

BAMBERG-EICHTSTATT-REGENSBURG-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Lands-
hut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, **Telefon: (0911) 507 57 96**

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duis-
burg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. **Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.**

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegye-
gyék Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saar-
brücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen, Strasbourg, Mulhouse. Erd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katho-
liche Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe. **Tel./Fax: (0721) 6872 15**

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye,
Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Erd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, **Tel.: (040) 25 077 83.**

KÖLN-i Főegyházmegye és AACHEN: Mi-
sézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wupper-
tal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Thie-
boldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: ungarn-
zentrum@netcologne.de **Telefon: (0221)238060.** Fax: 0221/232120

<http://www.Ungarnzentrum.de>

HIRDETÉSEK

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-
házig. **Telefon:** D-0049-07034-62580.

MADEIRA SZIGETEN a főváros peremén,
parkosított, modern, panorámás villában,
komfortos szobák főzőfűlkével, fürdőszobával,
a tengerparton festői környezetben, egész év-
ben kiadók. Ár: napi 30,- Euró két személynek.
Tel.: 0035-1/29 19 35 280.

Telkes, budai ház eladó. Tel.: D 02234/64284.

Megbízható, középkorú nő, házvezetést
vállal bentlakással. **Tel.: 0036-84/316 250, v.**
0036-20/93 21 668.

Kapuvár - Sopron és Győr között (85) -
eladó egy 4-szobás tágas és világos lakás
(négylakásos ház, abból 3 orvos), központban,
szemben a kastéllyal. Ár: 85.000 EUR.
Érdeklődni: 0041-32/322 26 44 (napközben).

KATOLIKUS KÖNYVEK MAGYARORSZÁGRÓL!

Stephanus Internetes Könyvárúháza

a **szent István Társulat**
az Apostoli Szentszék Könyvkiadója
teljes választékával!

Látogasson el hozzánk az Interneten: **www.stephanus.hu**

„Kereszt és korona” filmek magyarul vagy
németül a bajor-magyar kapcsolatok 1100
éves történetéről, DVD, VHS, 2x 45 perc. Ár: 30,00
Euró + portó, megrendelhető:
aravasz@web.de és fax: 0049-89-81 88 76 59.

Református istentiszteletek Münchenben:
Reisinger Str. 11 (Sendlinger Tor) minden
hó 1. 3. 5. vasárnap 16 óra, minden 2. és 4.
vasárnap de. 11 órakor. **Tel.: 089-601 13 35,**
www.reformatus-muenchen.de

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye
frankfurti székhellyel: Misézó helyek:
Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden,
Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács
Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Lud-
wig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt.
Telefon: (069) 24 79 50 21.
www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye:
Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding.
Érdeklődni: Ft. Merka János, Ung. Kath. Mis-
sion, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München.
Tel.: (089) 982637, 982638, FAX: (089) 985419.
E-mail: ukm_muenchen.de; <http://www.ungarische-mission.de>

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegye:
Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück,
Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission,
Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. **Telefon (0251) 32 65 01**

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely:
Passau: Erd.: Ft. Szabó Árpád, Götzenorfer-
str. 5, D-94121 Salzweg, **Telefon: (08505) 12 29.**

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye:
Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim,
Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böb-
lingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eis-
lingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichs-
hafen, Munderkingen, Ulm, Biberach.

Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Ungarische
Katholische Mission, Pfizerstr. 5, D - 70184
Stuttgart. E-mail: missio@ukgm-stgt.de v. is-
tan.gyuras@ukgm-stgt.de www.ukgm-stgt.de

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely:
Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre,
Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würz-
burg. **Telefon: (0931) 38 62 43**

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munkerud-
veien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap
első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolná-
ban (Akersveien 4). **Telefon/fax: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész,
Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via
Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-
261.** Misézó helyek: Róma - minden hó utolsó
vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via
Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter
bazilika Magyarok Nagyasszonya kápolnájában
minden kedden 7.45-kor. **Milano** - minden hó el-
ső vasárnapján 10.30-kor, S. Maria della Sanita
(Via Durini, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar
misék helye: Firenze, Bologna, Padova, Torino,
Palermo, Perugia, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katho-
liche Ungarnmission, Winterthurer Str. 135,
CH-8057 Zürich, **Tel.: 0041/1/36 23 303**

Bern: Röm. Kath. Ungarnmission, Pf. 7717,
CH-3000 Bern, **Telefon: 0041/61/381 54 45 (Basel)**

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasár-
napján. **Telefon: 00 41/22/7910458;**

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4.
vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678;**

Fribourg: Szentmise minden hó utolsó
vasárnapján 10.30-kor, az Orsolyiták templo-
mában, (rue de Lausanne). Lelkész: Ft. Popa
Péter, **Telefon: 0041/26/534 06 72** □

FESTMÉNYEKET

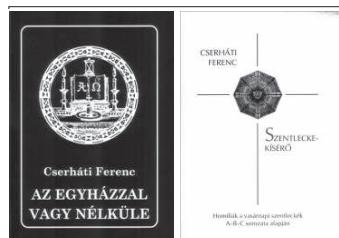
és dokumentumokat kerestünk
a Magyar Nemzeti Galériában (2005 október) és
a díjon-1 Szépművészeti Múzeumban
(2006 május) megrendezendő
Matisse és a magyar fauve-ok (1905-1914) című
kiállításához, a következő festőktől:

Bálint, Berény, Bornemissza, Boromissa,
Czigány, Czöbel, Dénes, Galimberti, Huszár,
Iványi-Grünwald, Kernstok, Márfy, Nemes
Lampérth, Orbán, Perrott, Pór, Rippl-Rónai,
Tihanyi, Ziffer és másoktól ebből a korszakból.

Kalman Maklary, Tél: 33 (0)6 60 55 75 03
e-mail: kalmaklary@noos.fr

Köszönjük, ha megújítja
az ÉLETÜNK előfizetését!

Kéziratokat kérjük lehetőleg
e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

Cserháti Ferenc, Az
egyházzal vagy nélkü-
le, Szent Maximilian
kiadó, Budapest,
2004, 172 o.

Megrendelhető: Buda-
pesten, a Szent Maxi-
milian Lap- és
Könyvkiadónál, tele-
fon: 0036-1/328 0196
és Münchenben, az
Életünk szerkesz-
tőségében (ára: 10
Euró), Landwehrstr.
66., telefon: 0049-
89/532 82 88. Fax:
0049-89/532 82 45.

Cserháti Ferenc,
Szentlelkészkisérő,
Szent István Társulat,
2004, 488 o. Szentírás
elméletek gyűjte-
ménye; az A-B-C cik-
lusba osztott vasár-
és ünnepi szentmisék
szentlelkéhez írt
homiliákat tartalmaz.

Megrendelhető: Buda-
pesten a Szent István
Társulatnál, Kossuth
L. u. 1., Tel: 0036-1/21
85820 és Münchenben
az Életünk szerkesz-
tőségében (20 Euró).

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések
betűnként: 0,10 Euró
„Jelleg” - postaköltség 5,00
Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként 0,20
Nagybetűs sorok betűnként 0,40
Egyszerű, 1 „pontos” keret 10,00
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Külön kívánságokat esetenként árazunk.

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %-
hatszori hirdetésnél 20 %- ill. egészévi hir-
detés esetén 30 % kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje
legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befi-
zetése után közölünk!

A hirdetések szövegéért, stílusáért a szerkesz-
tőség nem felel!

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

MÜNCHEN

Keresztelések: Liptai Karola és Liptai Zsófia, L. Lajos és K. Katalin leányai 2004. augusztus 6-án, **Szőcs Sofia Anna,** Sz. Krisztián és Brigitta kisleánya 2004. október 17-én a müncheni Damenstift-templomban, valamint **Stifner Bernadett Victoria,** S. Peter és S. Adriana kisleánya 2004. október 16-án a müncheni magyar misszió házi kápolnájában részesültek a keresztelés szentségében.

Halottunk: Hirschl Elisabeth, 83 éves korában hunyt el, temetése 2004. október 6-án az Unterföhring-i Parkfriedhof temetőben volt. Nyugodjon békében!

+ Dr. Ritter Márton

2004. augusztus 3-án, Gerlachsheim-ban hirtelenül és váratlanul elhunyt dr. Ritter Márton plébános, püspöki tanácsos és hittanár.

1925. október 24-én született Budaörsön. Az érettségi megszerzése után az egeri Hittudományi Főiskolán tanult, majd Budapesten és végül Rómában a Gregorian. 1949. január 30-án dr. Czapik Gyula érsek szentelte pappá Egerben. 1954-ben doktori fokozatot szerzett a budapesti Katolikus Akadémián. Előtte és utána lelkészként dolgozott több magyarországi plébánián.

1965-ben menekült Németországba, s aztán káplán lett Lauda-ban, a Freiburgi Egyházmegyében. 1968-tól 1970-ig tanári asszisztensként dolgozott a würzburgi egyetemen. 1970-től 1983-ig hittanár a Schwetzingen-i gimnáziumban, 1984-től a Kastl-i Magyar Gimnázium igazgatója. 1989-től haláláig a Szent Kereszt egyházközség plébánosa volt Gerlachsheimben. 2004. augusztus 7-én temették a Lauda-i temetőben (Bergfriedhof). Magyar hazája iránti szeretetét mindvégig szívében hordozta. Nyugodjék békében. Cs. F.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 - 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvassó- és tájékoztató-
szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATURA
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,
oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 Euró
Előfizetési ár egy évre 15,—Euró
Tengerentúlra US\$ 50,—

BANKSZÁMLÁNK:

Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET
MELLEKLÉTELÜNK.